

LADINA-EESTI SÕNASTIK

KOKKUSEADNUD

KARL R. MURAKAS.

SÕNAVARA KIRJASTUS, TARTUS.

LADINA-EESTI SÕNASTIK

A. HERMANN'I LADINA KEELE ÕPPE-
RAAMATUS ESINEVATE SÕNADE
JAOKS KORRALDANUD

CARL R. MURAKAS.

SÕNAVARA KIRJASTUS, TARTUS, 1924.

16620

J. MÄLLO TRÜKK, TARTUS.

A - 4471 .

15274536

EESSÕNA.

Meil puudub tuntavama ja tarvitavama Anton Hermann*i* Ladina keele õpperaamatu kõrval keskkoolides, kui ka iseõppijail kohane sõnastik, mis õpilaste nõudeid rahuldaks ja keele õppimist kergendaks. Nähes, et sarnane sõnastik hädatarvilik ja, et selle puudumisest üle saada, korraldasin ma mainitud raamatus esinevates lugemispalades ette tulevad Ladina keele sõnad alfabeedi järjekorda ning loodan, et õpilased seda sõnastikku õppimise juures tarvitades märgatavat kergendust tunnevad.

Selle sõnastiku trükkimiseks olen õpperaamatu autorilt, kelle raamatust alfabeedi järjekorda säetud sõnad võetud, lahke nõusoleku omanud .

Käsitirja korraldamisel pakkusid mulle oma lahket kaasabi H. Treffneri gümnaasiumi direktor hra K. Treffner ja sama kooli Ladina- ja Eestikeele õpetaja stud. phil. hra E. Nurm, kellele ma siinkohal südamlilku tänu avaldan.

Carl R. Murakas.

Tartus, 26. veebruar 1924.

SELETUSEKS.

Tekstis tulevad ette mõnesugused grammatilised lühendused.

c. — tähendab *communis generis* (ühine mees- ja nais-sugu).

f. — tähendab *feminini generis* (naissugu).

m. — tähendab *masculini generis* (meessugu).

n. — tähendab *neutrius generis* (kesksugu).

Kõikide (*c.*, *f.*, *m.*, *n.*) sugude kõrval on leida pääle *nominativi* käände veel *genetiv* ehk selle lõpp.

1. — tähendab *coniugatio 1* (esimene pööratuse).

2. — tähendab *coniugatio 2* (teine pööratuse).

3. — tähendab *coniugatio 3* (kolmas pööratuse).

4. — tähendab *coniugatio 4* (neljas pööratuse).

Kõikide pööratuste kõrval on esitatud veel teised verbide päävormid: *praesens*, *perfectum* ja *supinum*, ehk kahe viimase lõpud; nende vormide puudumine on ära tähistatud kriipsuga (—). *Infinitivi* aset täidab esimeses pööratuses 1; teises pööratuses 2; jne.

A.

a — (ablativus kaashääliku h ees)

Aadria — Aadria

ab — (ablativus kaas- ja täishääliku ees)

ab-eo, ii, itum, 4. — ära minema

aberro, 1. — (ära) eksima, kõrvale kalduma

ab-esse — ära olema, kaugel olema, puuduma

abies, abietis f. — kuusk

ablativus — alalütlev

ablego, 1. — ära saatma

abs — (ablativus q ja t ees)

absolutus — iseseisev

abundantia, ae f. — küllus, rikkus

abunde — rohkesti, küllalt

abundo, 1. — rohkesti, külluses olema

ac — ja, ning, ja ka, (võrduste juures) kui, niisama
kui

accedo, cessi, cessum, 3. — juurde astuma, tulema

accipio, cepi, ceptum, 3. — teada saama, vastu
võtma

accipiter, tris, m. — (kana) kull

accurate — hoolsasti, täpi päält

accusativus — sihitav

accuso, 1. — kaebama, süüdistama (milles? --
genetivus)

acer, aceris, n. — vaher

acer, cris, cre — terav, äge
acerbus, a, um, — kibe, viha; karm, valus
Achilles — Achillis m. (nimi)
acies, ei f. — tera; sõjaliin, võitlus
acriter — teravasti, teravalt
Actium i. n.
activum — tegevik
acus, acus f. — nõel
ad — juurde (accusativus)
adduco, duxi, ductum, 3. — juurde tooma, juurde
 juhtima
ad-eo, ii, itum, 4. — juurde tulema, kellegi poole
 pöörama
adeo — nii
adhinno, 4. — hirnuma (hobune)
adiaceo, —, —, 2. — ligi olema, kõrvu olema
adiungo, unxi, unctum, 3. — külge liitma
adiuvo, iuvi, iutum, 1. — avitama, kaasa aitama
admiratio, onis, f. — imestus
admodum — väga
admoneo, nui, nitum, 2. — manitsema, meelde
 tuletama
adolescentes, adolescentis c. — noormees, neiu
ad-oro, 1. — paluma, kummardama, jumaldama
a(d)spectus, us, m. — vaade, pilk, väljanägemine
ad-sto (asto), stiti, —, 1. — juures, ligidal seisma
ad-sum (as-sum), ad-fui, (af-fui) ad-esse — juures-
 olema, käesolema
aduncus, a, um, — sissepoole pöördud, kõverdatud
adveho, vexe, vectum, 3. — juurde vedama, (teh-
 tavik) juurde sõitma
advenio, veni, ventum, 4. — tulema
adventus, us — tulek
adverbium — mäarsõna
adversaria, orum, n. — märkuste vihik, must vihik

adversaria, ae, f. — vastane
adversarius, i m
adversus — vastu (acc.)
advesperascit, advesperavit, —, 3. — hämardub,
aedes, dium, f. — maja, (mitme ruumiga elamu)
aedificatus, a, um, — ehitatud
aedificium, i. n. — ehitus, hoone
aedifico, 1. — ehitama
aeger, a, um, — haige
aegresco, —, —, 3. — haigeks jääma
aegroto, 1. — haige olema
Aegyptus, i. f. — Egüptus
Aeneas, ae, m. — (Gr. keele nimi)
aequalis, e — ühetaoline
aequalis, lis, c. — üheeealine, üheaegne
aequor, is, n. — tasandik, tasane pind
aequus, a, um — tasane, ühesugune
aër, aëris m. — õhk
aëra-aërem
aes, aeris, n. — vask, pronks
Aesculapius, i. m.
Aesopicus, a, um,
Aesopus, i. m.
aestas, tatis, f. — suvi
aestate — suvel (abl.)
aestimo, 1. — hindama
aestuo, 1. — keema, lainetama, tormama (näit.:
 meri)
aestas, tatis, f. — iga, aeg, aastasada
aeternus, a, um — igavene, põline, iidne
Aetna, ae, f. — Etna (tulemägi)
affero, attuli, allatum, afferre — juurde kandma,
 juurde tooma
afficio, feci, fectum, 3. — tekitama, sünnitama, mõ-
 juma

affinis, nis, c. — hõimlane, naise või mehe poolt
sugulane

affirmo, 1. — kinnitama

Africa, ae, f. — Afrika

age, agite — noh, olgu, hää küll!

ager, agri, m. — põld

aggredior, aggressus sum, aggredi, 3. — ette-
võtma, juurdeastuma

agmen, minis n. — salk, (llikuv) sõjavägi

agnus, i. m. — lambatall

ago, egi, actum, 3. — ajama, tegema, tegutsema

agricola, ae m. — põllumees

agricultura, ae f. — põllutöö

a(h)enum, i n. — katel

aio — ütlen, tõendan

ala, ae f. — tiib (linnu)

alacer, is, e — erk, virk

alanda, ae f. — lõoke

Alba Longa, Albae Longae f. — (nimi)

albus, a, um — valge

Alcibiades, dis m. — (nimi)

Alexander Magnus — Alekxander Suur

alienus, a, um — võõras, teisepäralt olev

alimentum, i n. — toit (igasugune)

aliquamdiu — mõni aeg

aliquando — kunagi, kord, teinekord

aliquaties, — mitu korda

aliquem — keda

ali-quid — miski

ali-quis — keegi

alius-aliud — üks-ühte- teine-teist

Allia, ae f. — (nimi)

alligo, 1. — külge siduma, (millegi) ümber siduma

almus, a, um — toitev, toitja; häätegija

alnus, i f. — lepp

Alpes, ium f. — Alpi mäed
alter, a, um — teine (üks kahest)
altitudo, dinis f. — kõrgus, sügavus
altus, a, um — kõrge, sügav
alumna, ae f. — kasvandik
alumnus, i m. „
alvus, alvi f. — kõht
amabo — palun
ambulo, 1. — jalutama
amica, ae f. — sõbranna
amicitia, ae f. — sõprus
amicula, ae f. — sõbrannake
amiculum, i n. — lühike mantel
amiculus, i m. — sõbrake
amicus, a, um — sõbralik
amicus, i m. — sõber
amitto, missi, missum, 3. — lahti laskma, kaotama
amo, 1. — armastama
amoenitas, tatis f. — ilu, iludus, kenadus
amoenus, a, um — ülikena, ilus
amor, is m. — armastus
amplifico, 1. — avaramaks tegema, laiendama, suu-
rendama
amplus, a, um — laialine, ruumikas; avar-tore
anas, tis f. — part, (parts)
Anchises, sis m. — (Gr. keele nimi)
ancilla, ae f. — naisteenija, tüdruk
Ancus Marcius — Anci Marcii m.
angustiae, arum f. — kitsus
anima, ae f. — hingamine, elu
animadverto, rti, rsum, 3. — tähele panema, tähel-
panu pöörama
animal, malis n. — elajas, loom
animum attendere — tähele panema, tähelpanu pöö-
rama

animus, i m. — hing, mõte, meel, tähelepanu
annalis, is — aasta-ajaraamat
annosus, a, um — vana, paljuaastane
annus, i m. — aasta
anquilla, ae f. — angerjas
anser, seris m. — ani
ante — enne, ees (acc.)
antea — enne seda, varem
ante-fero, tuli, latum, ferre — enam lugupidama
 ees kandma
antiquitas, tatis f. — vana aeg
antiquitus — vanasti
antiquus, a, um — muistne
Antonius, i m. — (nimi)
apage — kasi (minema)!
Apelles, lis m.
Apenninus, i m.
aperio, rui, rtum, 4. — lahti tegema
aperte — lahtiselt; avalikult
apertus, a, um — lahtine; avalik
apis, apis f. — mesilane
apotheca, ae f. — sahvver, viinakammer, hoiukam-
 mer
appello, 1. — (kellegi poole) pöörama, nimetama,
 kutsuma
Appollo, linis m. — Apollo (muusika ja luule jumal)
appropinquo, 1. — liginema
Aprilis, lis m. — aprill (kuu)
Aprilis, e — aprilli —
aptus, a, um — kõlbulik, kohane
apud — juures (acc.)
aqua, ae f. — vesi
aquila, ae f. — kotkas
Aquitani, orum m.
Aquitania, ae f.

ara, ae f. — (ohverdamise) altar
 Arabia, ae f.
 Arabs, Arabis m.
 aranea, ae f. — ämblik
 arbor, is f. — puu
 Archimedes, dis m.
 arcus, arcus m. — vibu, look
 ardor, doris m. — suur palavus
 area, ae f. — rehealune; õue
 arena, ae f. — liiv
 arenae, arum f. — kõrbe
 Areopagus, i m. — (kõrgem kohus Athenas)
 argenteus, a, um — hõbedane
 argentum, i n. — hõbe
 argentum-vivum — elavhõbe
 Argius, a, um.
 Argivi, orum m.
 aries, arietis m. — oinas
 Ariovistus, i m. — (nimi)
 Aristides, dis m. — (nimi)
 arma, orum n. — kaitse sõjariistad
 armiger, a, um — sõjariistus
 armiger, i m. — sõjariistade kandja
 Arminius, i m. — (nimi)
 armo, 1. — sõjariistadega varustama
 aro, 1. — kündma
 ars, artis f. — kunst
 artifex, ficis c. — kunstnik
 artificium, i n. — kunst
 artus, artus m. — liige, osa liige
 arx, arcis f. — kindlus, loss
 as, assis m. — (raha nimetus)
 ascendo, ndi, nsum, 3. — üles minema
 ascia, ae f. — puusepa kirves
 Asia, ae f. — Aasia

asper, a, um — kare, karm; mitte tasane
assidus, a, um — alati olev; piisiv; alaline
assis, **assis** m. — saelaud
assumo, **sumpsi**, **sumptum**, 3. — enesele võtma,
 juurde lisama
at — kuid, kuid selle eest, kuid aga
Athenae, arum f.
Atlas, ntis m. — (Gr. keele nimi)
atque — (kaas- ja täishääliku ees) niisama, ja ka
atrium, i n. — saal (Rooma maja sissekäigul)
atrox, **atrocis** — hirmus
attendo, ndi, ntum, 3. — juhtima, (midagi millegi
 pääle) pöörama
attente — tähelepanelikult
attentus — tähelepanelik
Atticca, ae f.
auctoritas, tatis f. — autoriteet, tähtsus, lugupida-
 mine
au(c)tumno — sügisel (abl.)
au(c)tumnus, i m. — sügis
audacia, ae f. — julgus, vahvus
audac(i)ter — julgelt, vapralt
audax, **acis** — julge, vapper
audeo, **ausus sum**, **andere**, 2. — julgema, tohtima
 (pöördub perfectumis ja sellest tulet. vormes
 teht., teistes tegeviku järele)
audio, 4. — kuulama
auditus, us m. — kuulmine
aufero, **abstuli**, **ablatum**, **aufferre** — (ära) viima,
 (ära) kandma
augeo, **auxi**, **auctum**, 2. — suurendama, rikastama
Augustus, i m. — (nimi)
Augustus, i m. — august (kuu)
aureus, a, um — kuldne (kullast tehtud)
auris, **auris** f. — kõrv

aurora, ae f. — koit
aurum, i n. — kuld
aut — või, ehk
aut-aut — kas-või
autem — aga
auxilium, i n. — abi (abivägi)
avia, ae f. — vanaema
avis, avis f. — lind
avolo, 1. — ära lendama
avus, i m. — vanaisa
axis, axis m. — telg (näit.: vankri telg); saelaud.

B.

Babylon, lonis f.
Bacchus, i m.
Baiae, arum f.
bal(i)ncum, i n. — saun
barba, ae f. — habe
barbara, ae f. — vööramaalane, barbaar; mitte
greeklane
barbarus, i m. — vööramaalane, barbaar; mitte
greeklane
barbarus, a, um — harimata, metsik
Belgae, arum m.
belle — meeldivalt
belle esse, **belle (se) habere** — terve olema
bellicosus, a, um — sõjakas
bello, 1. — sõdima
bellua, ae f. — (suur) metsloom, elukas
bellum, i n. — sõda
bellum gerere — sõda pidama
bellus, a, um — meeldiv, armas, rõõmus, terve
bene — hästi
beneficium, i n. — häätegu
bene mane — vara hommikul

benevolus, a, um — hääsoovlik, armulik
bestia, ae f. — loom, metsloom
betula, ae f. — kask
bibliotheca, ae f. — väike raamatukogu
bibo, bibi, —, 3. — jooma
biduum, i n. — kaks päeva
bina milia — 2000-nde kaupa
bini, ae, a — kahe kaupa
bini et viceni — 22-e kaupa
bipes, bibedis — kahejalgne
bis — kaks korda
bis miles — 2000 korda
Bito, tonis m. — (nimi)
blanditia, ae f. — meelitus
bona, orum n. — varandus
bonum, i n. — häädus
bonus, a, um — hää; õige
bos, bovis c. — veis (v. § 52 p. 3. A. H. õpper.)
braccae, arum f. — püksid
brevis, e — lühike
Britannia, ae f. — Britannia (Inglismaa)

C.

cacumen, minis n. — tipp, ots, latv
cadaver, veris n. — surnukeha, laip
caducus, a, um — valmis kukkuma, kaduma; kaduv
caedo, cecidi, caesum, 3. — lööma, maha lööma,
 raiuma
caelum, i n. — taevas
Caesar, ris m.
Caius, i m.
calcar, caris n. — kannus
calceus, i m. — king
calco, 1. — pääle astuma, sõtkuma

caliga, ae f. — (sõduri) saabas

Calliopa, ae f.

calor, **loris** m. — palavus

calva, ae f. — pealuu

calvaria, ae f. — „

Campania, ae f.

campester, **tris**, **tre** — välja-, põllu-

campus, i m. — väli, lagendik

cancer, cri m. — vähk

candela, ae f. — rasvaküünal

candelabrum, i n. — lühter, küünla jalg

canis, nis c. — koer (v. § 53 p. 1, A. H. õpper.)

cano, **cecini**, **cantum**, 3. — laulma, (mänguriistal)

mängima

cantans, **tantis** — laulev (olev. kesksõna)

canto, 1. — laulma

cantor, toris m. — laulja

cantrix, tricis f. — „

cantus, us m. — laulmine, laul

capella, ae f. — kitseke

caper, pri m. — sikk

capilli, orum m. — juuksed

capillus, i m. — „

capio, **cepi**, **captum**, 3. — võtma, püüdma, (kinni saama)

Capitolinus a, um

Capitolium, i n.

capra, ae f. — kits

captus, a, um — võetud

Capua, ae f.

caput, pitis n. — pea (ka pealinn)

careo, rui, —, 2. — ilma olema

carmen, minis n. — salm, laul, (värs)

caro, **carnis** f. — (igasugune) liha

Carolus, i m. — Karl

Carthago, ginis f. — Kartago
Carthagienses, ensium m.
casa, casae f. — onn, hurtsik, ütt
casa parva — väike hurtsik
cassis, cassidis f. — raud- (metall) kübar
casta, orum n. — laager
castigo, 1. — nuhtlema, hukka mõistma
Catilina ae, m.
catillus i m. — väike taldrik
catinus, i m. — vaagen, suur taldrik
caulis, caulis m. — (taime) vars
causa, ae f. — põhjus
caute — ettevaatlikult
cautus, a, um — ettevaatlik
cavum, i n. — õõnsus
cedo — anna! ütle!
celeber, bris, bre — kuulus
celebro, 1. — ülistama
celer, leris, lere — kiire, kärmas
cella, ae f. — teenija tuba
cella penaria — tuba söögikraami jaoks; sahver
cena, cenae f. — lõunasöök
censeo, nsui, nsum, 2. — hindama, arvama
centena milia — 100,000 kaupa
centeni — 100-ja kaupa
centesimus — 100-jas
centesimus primus — 100-jas esimene
centies — 100-jas kord
centies milies — 100,000-des kord
centies millesimus — 100,000-des
centum — 100
centum unus — 101
centum milia — 100,000
centuria, ae f. — sõjaväe üksus; tsenturia
cerasus, i f. — kirsipuu

cerebrum, i n. — peaaju
Ceres, reris f.
cereus, i m. — vahaküünal
certamen, minis n. — võistlus, võitlus, vaielus
certatim — teine-teise võidu, teine-teise tõttu
certo, 1. — võitlema, võistlema, vaidlema
certus, a, um — kindel, teatud, õige
cerva, ae f. — emapõder
cervical, calis n. — padi
cervices, cium f. — kuklatagune, kukal, kael
cervix, vicis f. — " " "
cervus, i m. — põder
ceter (us), a, um — muu, (mitm.) muud, teised
(V. § 42 p. III lug. t. s.)
Chaeronea, ae, f.
chalybs, lybis m. — teras (metall)
charta, ae f. — paber
Chilon, lonis m.
Christus, i m.
cibus, i m. — toit (igaühele)
cicada, ae f. — rohusirts
Cicero, onis m.
ciconia, ae f. — toonekurg
cilium, i n. — silmakarv, ripse
cingo,¹ nxi, nctum, 3. — ümbritsema, piirama
circa, um — ümber (acc.)
circa axem — ümber telje
circuitus, us m. — ümberkäik, ring, ümbrus
circulus, i m. — ring
circumduco, duxi, ductum, 3. — ümber juhtima,
ümber viima
circum flumen — jõe ümber
circumsto, steti, —, 1. — ümber seisma, ümbritsema
circus, i m. — (ring); tsirkus
citerior, ius — siinne, siin pool olev

cithara, citharae f. — tsitter (mänguriist)
cithara canere — tsitril mängima
citharista, ae m. — tsitri mängija
cito — ruttu!
citus, a, um — rutuline, kiire, kärmas
civilis, e — kodanline, kodaniku-, riigi-
civis, civis c. — kodanik
civitas, tatis f. — kodanlus, riik
clamo, 1. — kisama, hüüdma, kärama
clarus, a, um — selge, hele, kuulus, tähtis
classis, is f. — klass; laevastik
claudo, clausi, clausum, 3. — kinni panema
claudus, a, um — lombak, (kes lonkab)
Cleobis, bis m.
clipeus, clipei m. — (ümmargune) kilp
Clodius, i m.
cochlea, ae f. — tigu
cochlear, learis n. — lusikas
Codrus, i m.
c(o)enatio, onis f. — söögituba
coepi, coepisse — algasin
cogito, 1. — mõtlema, arutama
cognosco, novi, nitum, 3. — äratundma, teada
 saama
cohors, hortis f. — sõjaväe osa; kohors
colis, lis m. — (taime) vars
collega, ae m. — seltsiline, seltsimees
collis, lis m. — kink, kiingas, (mägi)
colloquium, i n. — jutuaajamine
collum, i n. — kael
collustro, 1. — valgustama
colo, colui, cultum, 3. — harima, austama
colonia, ae f. — asumaa, koloonia
color, loris m. — värv
columba, ae f. — tuvi

combuo, bussi, bustum, 3. — ära põletama
comes, itis c. — reisiseltsiline, kaaslane, saatja
commendo, 1. — soovitama
commodum, i n. — kohasus, häädu, kasu, õnn
commotus, a, um — ärritatud, ülesärritatud
commoveo, movi, motum, 2. — liikuma panema, ülesärritama
communis, e — ühine
commutatio, onis — muutus, muudatus
comparativus — võrreliste
comparo, 1. — valmistama, tegema, muretsema
compes, pedis f. — vangirauad
compos, potis — valitsev
comprehendo, ndi, nsum, 3. — ümbert kinni võtma, (kinni) püüdma
comprehensus, a, um — ümbert haaratud, (kinni) püütud
concedo, cessi, cessum, 3. — ära minema, andeks andma, järele andma
concessivus — mööduv (möödaminev)
conclave, vis n. — tuba
concordia, ae f. — üksmeel
condo, didi, ditum, 3. — kokku seadma, kokku asutama, asutama
condono, 1. — kinkima, andeks andma
conduco, duxi, ductum, 3. — kokku juhtima, viima, koguma
confectus, a, um — valmis tehtud, lõpetatud (kurnatud)
confero, contuli, collatum, conferre — koguma, kokku koguma
conficio, feci, fectum, 3. — valmis tegema, lõpetama, kurnama
confido, confisus sum, confidere, 3. — kindlasti lootma

confirmo, 1. — kindlustama, kinnitama
confligo, flexi, flictum, 3. — võitlema
confluo, fluxi, —, 3. — kokku voolama, sisse
 jooksuma
congregior, **gongressus sum**, **congredi**, 3. — kokku
 minema, võitlusesse astuma, võitlust algama
coniugatio — pööramine
coniunctivus — tingiv kõneviis
coniungo, nxi, nctum, 3. — (kokku) ühendama
coniurati, orum m. — (sala) vandeseltsi osalised
coniux, coniugis c. — abikaasa
conscribo, scripsi, scriptum, 3. — üles kirjutama,
 (sõjaväge) koguma
consecro, 1. — pühitsema, pühendama
considero, 1. — järele mõtlema, järele vaatama
consido, sedi, sessum, 3. — (kohale) istuma
consilium, i n. — nõupidamine, koosolek, tarkus
consisto, **constiti**, **constitum**, 3. — asuma, seisma,
 koos seisma
consolor, **consolatus sum**, **consolari**, 1. — julgusta-
 ma, trööstima
constantina, ae f. — meelekindlus, muutmatus
constare de ... — (millestki) koos seisma
constare ex ... — " " "
constituo, tui, tutum, 3. — panema, paigutama, aluse
 panema, määrama
consto, stiti, statum, 1. — kindlasti seisma, kindlaks
 jääma
consuetudo, dinis f. — harjunud komme, tutvus,
 läbikäimine
consularis, e — konsuli —
consularis, ris — endine konsul
consultus, a, um — järele mõeldud, läbi arutatud
consumo, mpsi, mptum, 3. — tarvitama, hävitama,
 raiskama

contemno, mpsi, mptum, 3. — põlgama, tähtsuse-
tuks lugema

contentus, a, um — rahul olev

contineo, tinni, tentum, 2. — sisaldama

contra — vastu (acc.)

convalesco, lui, —, 3. — terveks saama

convertō, rti, rsum, 3. — pöörama, ümber pöörama

conviva, ae c. — külaline

convoco, 1. — kokku kutsuma, juurde kutsuma

copia, copiae f. — tagavara, küllus, hulk, varandus

copiae, arum f. — sõjavägi

cor, cordis n. — süda

coram — ees, juuresolekul (abl.)

coram Atheniensibus — Ateenlaste ees, juuresole-
kul

Corinthii, orum m.

Corinthus, i f.

cornix, nicis f. — vares

cornu, us n. — sarv

corona, ae f. — pärg, kroon

corono, 1. — kroonima, pärjaga kaunistama

corpus, poris n. — keha

Corsica, ae f.

cortex, ticiis m. — (puu) koor

cortina, ae f. — katel (kolme jala pääl)

corulus, i f. — pähklapuu

corvus, i m. — ronk

corylus, i f. — pähklapuu

cos, cotis f. — luisk, kivi

cotidianus, a, um — igapäevane

cotidie — igapäev

coturnix, nicis f. — vutt (lind)

cras mane — homme hommikul

Crassus, i m.

creber, bra, brum — tihe, sage, suurearvuline

credo, didi, ditum, 3. — usaldama, uskuma
cremo, 1. — põletama, põlema panema
creo, 1. — looma, (midagi uuesti valmistama)
cresco, crevi, cretum, 3. — kasvama
crocito, 1. — kraaksuma
Croesus, i m.
crudelis, e — halastamata, hirmus, metsik
crus, cruris n. — sääre; reis; jalg
cubiculum, i n. — magamise (puhkamise) tuba
cubile, lis n. — voodi (säng)
cuculus, i n. — kägu
cui — kellele? millele?
cuius — kelle? mille?
culex, licis m. — sääsk
culina, ae f. — köök
cultellus, i m. — väike nuga
culter, tri m. — nuga
cultus, us m. — harimine, austus
cum — (siis) kui, kuna, (sel ajal) ühes (abl.)
cunctor, **cunctatus sum**, **cunctari**, 1. — viivitama, kahtlema
cupa, ae f. — vaat (tünn)
cur — mispärast, miks
cura, ae f. — hoolitsemine, mure
curo, 1. — hoolitsema, hoolt kandma
currus, us m. — sõiduriist, tõld, vanker; hobuse riistad
Curtius, i m.
cursus, us m. — jook, sõit, käik
curvus, a, um — kõver
custodia, ae f. — kaitse, valve, vahiall pidamine
custodio, 4. — vahtima, kaitsma, hoidma
custos, totis c. — vaht, valvaja, hoidja, kaitsja

D.

damno, 1. — süüdlaseks mõistma, karistuse alla mõistma

Dareus, i m.

Darius, i m.

de — (millegist asjast, või selle üle, näit: „de silva“ — metsa üle, abl.)

dea, ae f. — jumalanna

debello, 1. — sõda lõpetama, lõpulikult võitma

debeo, bui, bitum, 2. — võlgu olema, kohustatud olema, pidama

debitor, toris m. — võlgnik

debitum, i n. — võlg

cedo, cessi, cessum, 3. — ära minema

decem — 10

december, bris — detsembri kuu

decerpo, psi, ptum, 3. — murdma, ära tõmbama, võtma

decies — 10 korda

decimus, ma, mum — 10-nes

Decius, i m.

declinatio — käänamine

decuria, ae f. — sõjaväe osa; dekuria

decus, oris (n.) — kaunistus, ilustus

deduco, duci, ductum, 3. — kokku viima, juhatama

defensor, oris m. — kaitsja

defenstrix, stricis f. — „ (naister.)

definio, 4. — piirama, ära määrama, defineerima

defodio, fodi, fossum, 3. — maha matma, maa sisse kaevama

dego, degi, —, 3. — mööda saatma

deinde — teiseks, sellejärele, edasi, pärast

de(ex)industria — meelel

delecto, 1. — lõbustama, rõõmustama

deleo, evi, etum, 2. — hävitama
delibero, 1. — kaaluma, järele mõtlema
Delphicus, a, um
demo, mpsi, mptum, 3. — maha võtma, ära võtma
demonstro, 1. — näitama, avaldama, tõendama
deni, ae, a — 10-ne kaupa
dens, dentis — hammas
dependo, —, —, 2. — ripnema, rippuma
descendo, ndi, nsum, 3. — alla tulema
desiderium, i n. — tahtmine
desidero, 1. — tahtma, soovima
designo, 1. — ülestähendama, määrama, ülesmär-
 kima
desino, sivi (sii), situm, 3. — jätma, järele jätma
desisto, destiti, destitum, 3. — ära astuma, ära
 ütlema
despero, 1. — lootust kaotama, loodusetu olema
de-sum, de-fui, de-esse — mitte olema, puuduma
deterior, ius — vähem kõlblik
Deus, i m. — jumal
deus, i m. — „
de vita desedere — ära surema
devoro, 1. — alla neelama, ära sööma
dexter, tra, trum — parem käsi, parem jalg
dexter, tera, terem — „ „ „ „
dextra, ae f. — parem käsi
Diana, ae f.
dicas — võib olla sina ütled; võiks öelda
dicens, centis — kõnelev, rääkiv; kõneleja, rää-
 kija
dico, 1. — pühendama, pühitsema
dico, dixi, dictum, 3. — rääkima
dictum, i n. — ütetus, sõna
Dido, us f. — (Gr. haister. nimi)
dies, ei m. — päev

dies, ei f. — tähtpäev
dies Jovis — neljapäev
dies Lunae — esmaspäev
dies Martis — teisipäev
dies Mercurii — kolmapäev
dies Saturni — laupäev
dies Solis — pühapäev
dies Veneris — reede
differo, distuli, dilatam, differre — laiali kandma,
 laotama, levitama
difficilis, e — raske (täitmiseks)
difficultas, tatis f. — raskus
diffido, sus sum, 3. — mitte usaldama, mitte lootma
digitus, i m. — sõrm, varvas
dignitas, tatis f. — väärtus, tähtsus
dilectus, a, um — armastatud, armas, valitud
diligens, gentis — hoolas, korralik
diligenter — hoolsasti, korralikult
diligentia, ae f. — hool, korralikkus
diligo, lexi, lectum, 3. — austama, armastama
dimico, 1. — võitlema
dimidia pars — pool ($\frac{1}{2}$)
dimitto, misi, missum, 3. — laiali saatma, lahti
 laskma
Diogenes, nis m.
Dionysius, i m.
discedo, cessi, cessum, 3. — laiali minema, lahku
 minema
disciplina, ae f. — õpetus, vali kord, distsipliin
discipula, ae f. — õpilane (naister.)
discipulus, i m „
disco, didici, --, 3. — õppima
discordia, ae f. — lahkmeel, riid, tüli
dispono, posui, positum, 3. — paigutama, laiali pai-
 gutama

disseco, cui, ctum, 1. — katki raiuma
dissimilis, e — sarnasuseta, lahkuminev
diu — kaua, kaua aega, ammu
diversus, a, um — lahkuminev, mitmekesine, tei-
 sele poole sihitud, vastand
dives, **divitis** — rikas
divido, visi, visum, 3. — jagama
divinatio, onis f. — ettekuulutus
divitiae, arum f. — rikkus (kallihinnalised asjad)
dixerit quispiam — keegi, võib olla, oleks öelnud
do, **dedi**, **datum**, 1. — andma
doceo, cui, ctum, 2. — õpetama
docilis, e — arusaaja (see, keda on kerge õpetada)
doctrina, ae f. — õpetus, teadus
doctus, a, um — õpetatud, haritud
doleo, lui, litum, 2. — valutama, valu tundma, lei-
 nama
doliolum, i n. — vaadikene, väike vaat
dolium, i n. — vaat
dolus, i m. — kavalus, kavalustükk
domesticus, a, um — kodu-, kodune
domicilium, i n. — eluase
domina, ae f. — emand, käskijanna, valitsejanna
dominus, i m. — isand, valitseja, käskija
Dominus — Issand
domito, 1. — taltsutama
domo, mui, mitum, 1. — taltsutama
domus, us f. — maja
dono, 1. — annetama, kinkima
donum, i n. — anne, kingitus
Dores, um m.
dormio, 4. — magama
dos, **dotis** f. — kaasavara
duae partes — kaks kolmandikku ($\frac{2}{3}$)
dubito, 1. — kahtlema

ducenti — 200-ja kaupa
ducenti, aè, a — 200
ducenties — 200 korda
duco, duxi, ductum, 3. — juhtima
dulcis, e — magus, meeldiv, armas
dum — kuni, seni kui
duo, duae, duo — 2
duodecim — 12
duodecimus, a, um — 12-nes
duo-de-viginti — 18
duo-et-viginti — 22
duplex, plicis — kahekordne, kaheksugune
duplico, 1. — kahendama, kaks korda suurendama
durus, a, um — kalk, kõva, karm
dux, ducis c. — juht, päalik

E.

ebur, oris n. — elevandiluu
echatana, norum n. — väeosa
edo, editi, editum, 3. — välja andma, kuulutama
edo, edi, esum, edere — sööma
educo, 1. — kasvatama
educo, duxi, ductum, 3. — valmis tegema, korda
 seadma, täitma
effero, extuli, elatum, efferre — välja kandma, tut-
 tavaks tegema
efflo, 1. — välja puhuma, välja hingama
effodio, fodi, fossum, 3. — välja kaevama, läbi otsi-
 ma, ümber kaevama
ego — mina
egredior, egressus sum, egredi, 3. — välja tulema,
 üles (üle) minema
egregius, a, um — väga hää, väljapaistev
eicio, ieci, iectum, 3. — välja kiskuma, välja ajama,
 välja saatma

elephantus, i m. — elevant
elephas, phantis m. „
eligo, **legi**, **lectum**, 3. — valima, välja valima
eloquentia, ae f. — kõne osavus
eluo, lui, lutum, 3. — ära pesema, kõrvaldama, hävitama
emigro, 1. — välja rändama
emitto, misi, missum, 3. — välja saatma, välja laskma
emo, **emi**, **emptum**, 3. — ostma
enim — sest, juba (ju)
Ennius, i m. — (nimi)
ensis, ensis m. — mõõk
eo — sinna
eo, ii (ivi), itum, ire — minema
eo tempore — sel ajal (abl.)
epistula, ae f. — saadetus, kiri
epulor, **epulatus sum**, **epulari**, 1. — sööma; pidutsema
equa, ae f. — mära (hobune)
eques, **equitis** c. — ratsanik
equitatus us m. — ratsavägi
equus, i m. — hobune
erga — vastu (acc).
erga te — sinu vastu
erit — saab olema - tuleb
erro, 1. — eksima
erudio, 4. — välja õpetama
esca, ae f. — (valmistatud) toit, söök
Estonia, ae f. — Eestimaa
et — ja, ka
et-enim — sest
et-et — niihästi — kui ka
etiam — ka, veel
etiam-si — kui ka, ka (siis) kui

Eurotas, ae m.

Eurydica, ae f.

evado, vasi, vasum, 3. — välja tulema, lõppema, pääsema

evello, velli, (vulsi), vulsum, 3. — välja kitkuma

evenio, veni, ventum, 4. — juhtuma, välja tulema

eventus, us m. — lõpp, tagajärg

ex — välja (abl.)

excedo, cessi, cessum, 3. — välja minema, välja astuma

excito, 1. — välja kutsuma, üles kihutama, üles äratama

exclamo, 1. — hüüdma, kisendama

excolo, colui, cultum, 3. — hoolgasti harima

excutio, cussi, cussum, 3. — välja raputama, välja kutsuma, välja ajama

exemplum, i n. — näide, eeskuju

exerceo, cui, citum, 2. — harjutama

exercitus, us m. — sõjavägi

existimo, 1. — arvama, otsustama, lugema

exitus, us m. — väljaminek, väljakäik, lõpp

exorno, 1. — varustama, korda seadma, kaunistama, ehtima

expergefacio, feci, factum, 3. — äratama

expergefio, feci, factum, 3. — üles ärkama

explico, 1. — lahti harutama, seletama

exploro, 1. — uurima, teada saama

expono, posui, positum, 3. — välja panema

expugno, 1. — ära võitma, (tormijooksuga) võitma

exsilium, i n. — isamaalt väljaminek, isamaalt väljasaatmine

exsulto, 1. — hüppama, kargama, rõõmus olema, rõõmustama

exturbo, 1. — välja ajama.

F.

- faber**, bri m. — käsitööline, sepp
fabula, ae f. — muinasjutt, kuulujutt, valm
Fabricius, i m.
facies, ei f. — välimus, nägu
facile — hõlpsasti
facilis, e — kerge, hõlbus (täitmiseks)
facinus, noris n. — tegu
facio, feci, factum, 3. — tegema
facultas, tatis f. — võimalus, anne
falio, felli, falsum, 3. — petma
falso — valesti
falsus, a, um — vale
fama, ae f. — kuulujutt, kuulsus
fames, is f. — nälg
familia, ae f. — perekond
familiariter — sõbralikult
fanum, i n. — tempel, jumalale pühendatud püha
 paik
fatigo, 1. — väsitama
fauces, cium f. — kõri, avaus, lõuad
faveo, favi, fautum, 2. — edendama, avitama, toe-
 tama, kaitsma
favilla, ae f. — palav tuhk
febris, bris f. — palavik
Februarius, i m. — veebruar (kuu)
fecundus, a, um — viljakas, viljarikas, viljasigitav
feles, lis f. — kass
felicitas, tatis f. — õnn
felix, licis — õnnelik
femina, ae f. — naine, naisterahvas
fenestra, ae f. — aken
fera, ae f. — metsloom
fere — peaaegu, pea —

fero, tuli, latum, ferre — kandma
ferreus, a, um — raudne
ferrum, i n. — raud
ferus, a, um — metsik
festino, 1. — ruttama
fiat! — sündigu!
figus, us f. — viigipuu
figus, i f. „
fidelis, e — truu, südametunnistuse sunnil
fideliter — truult
fides, ei f. — usk, usaldus, truudus, ausus, töötus
fides, fidis f. — (pilli) keel
fido, fesus sum, fidere, 3. — usaldama, uskuma,
 lootma
fidus, a, um — truu (loomu poolest)
figura, ae f. — vigur, väline kuju, välimus
filia, ae f. — tütar
filius, i m. — poeg
finio, 4. — äramäärama, lõpetama
finis, finis m. — lõpp, piir
finitimus, a, um — naabruses olev, piiriäärne
fio, factus sum, fieri — sündima, saama, tehtama
firmitas, tatis f. — vastupidavus, kõvadus, tugevus
firmitudo, dinis f. „ „ „
firmitudo, 1. — kõvaks tegema, karastama, kindlus-
 tama
firmus, a, um — kindel, vastupidav, kõva, tugev
flamma, ae f. — (tule) leek, tuli
flammo, 1. — põlema
flavus, a, um — kullakarvaline, kollane
fleo, fleui, fletum, 2. — nutma
fletus, us m. — nutt
flo, 1. — puhuma
florens, tis — õitsev
floreo, rui, —, 2. — õitsema

flor, **floris** m. — õis, lill
fluctuo, 1. — lainetama
flumen, **minis** n. — jõgi, (jõe) vool
fluor, **fluxi**, (**fluxum**) 3. — voolama
fluviu, i m. — jõgi
fodio, **fodi**, **fossu**, 3. — kaevama
foedus, a, um — vastik, jälk, eemale tõukav
foedus, **deris**, n. — liit, lepnig
fons, **fontis** m. — allik
foris, **foris** f. — uks
forma, ae f. — vorm
formo, 1. — vormima, sünnitama
fornax, **nacis** f. — ahi
forte — juhtumisi
fortis, e — vahva
fortitudo, **dinis** f. — vahvus, tugevus
fortuitus, a, um — juhuslik
fortuitus, us — juhus
fortuna, ae f. — saatatus
fortunae, arum f. — varandus
foruli, orum m. — raamaturiil, raamatukapp
forum, i n. — plats, turg
fossa, ae f. — kraav
frango, **fregi**, **fractu**, 3. — murdma
frater, **tris** m. — vend
fraus, **dis** f. — pettus, eksitus
fraxinu, i f. — saar, (saarepuu)
frena, orum n. — päitsed
freni, orum m. „
frenu, i n. „
fretu, a, um — lootja
Fridericu, i m.
frigeo, **frixi**, —, 2. — külm olema, külmetama
frigidu, a, um — külm
frigu, oris n. — külmus

frons, frontis f. — lehestik, (puu) lehed
frons, frontis f. — otsaesine
fructus, us m. — puuvili
frumentum, i n. — vili, teravili
fruor, fruitus sum (fructus sum), frui, 3. — lõbutse-
 ma
(frux), frugis (f.) — vili
fuerunt — nemad olid
fuga, ae f. — põgenemine
fugax, gacis — jooksuvalmis, kiiresti jooksev, väle;
 kartlik
fugio, ere — ära jooksmas, põgenemas
fugo, 1. — põgenema ajama
fuit — tema oli
fulgeo, lsi, —, 2. — läikima, hiilgama
fulmen, minis n. — välg
fulmino, 1. — välku heitma
fundamentum, i n. — alus, vundament
furtum, i n. — vargus
futurum exactum — aeg ennetulevik
futurum simplex — aeg lihttulevik
futurus, a, um — tulev

G.

galea, ae f. — nahkkübar
Gallia, ae f.
gallina, ae f. — kana
gallinaceum, a, us — kana
gallus, i m. — kukk
gaudium, i n. — rõõm (rohkem seesmine)
gemma, ae f. — pung; kalliskivi
gena, ae f. — põsk
gener, eri m. — väimees; õemees
gens, gentis f. — suguharu, tõug, rahvas
genus, eris n. — sugu, tõug

Germania, ae f.

gero, gessi, gestum, 3. — kandma, (sõda) pidama

gerundium — aegnimisõna

gerundivum — aeg omadussõna

Gigantes, um m.

gigno, genui, genitum, 3. — sünnitama

glacies, ei f. — jää

gladius, i m. — mõõk

gloria, ae f. — kuulsus

gnarus, a, um — teada, tuntud

Gordium, i n.

Gordius, i m.

gracilis, e — pikk ja peenike, peen, sihvakas

gradus, us m. — samm, aste

gradus comparativus — võrreliste

gradus positivus — algaste

gradus superlativus — üliaste

Graecia, ae f.

Graecus, a, um — Greeka —

gramen, minis n. — rohi

gratulor, gratulatus sum, gratulari, 1. — tervitama,
rõõmu avaldama

gratus, a, um — meelepärane, meeldiv, tänulik

grex, gregis m. — kari

grus, gruis c. — kurg (lind)

guberno, 1. — tüürima, juhtima

gustatus, us m. — maitsmine

guttur, turis n. — kõri

gymnasium, i n. — gümnaasium

H.

habeo, bui, bitum, 2. — omama, (kellelgi) olema

habitatio, onis f. — korter, elukoht

habito, 1. — elama, elutsema

habitus, us m. — välimus, riided; meeleolu

(H)adriaticus, a, um
haedus, i m. — kitsetall
hama, ae f. — pang (ämber)
Hammon, is n.
hamus, i m. — konks
Hannibal, balis m.
(h)arena, ae f. — liiv
hasta, ae f. — oda
(h)ave — tere! hääd tervist (ühele)!
(h)avete — tere! hääd tervist (mitmele)!
herba, ae f. — noor rohi, rohi
herbosus, a, um — rohukas, rohurikas
Hercules, is m.
heri — eile
Herodotus, i m.
hic, haec, hoc — see (siin), see
hieme — talvel (abl.)
hiems, hiemis f. — talv
Hiero, onis m.
hinc — siit (kus mina)
hirundo, dinis f. — pääsuke
historia, ae f. — ajalugu
historicus, a, um — ajalooline
Homerus, i m.
homo, minis m. — inimene
honestus, a, um — austusvääriline
honorifice — austusega, au sees
honoro, l. — austama
hora, ae f. — tund; aeg
horologium, i n. — ajanäitaja, kell
horreum, i n. — ait
horti, orum m. — aed, park (jalutamiseks)
hortus, i m. — aed, rohtaed, viljaaed
hospes, pitis (c.) — külaline, võõrsil olija, võõrus-
 taja

hospitium, i n. — vastuvõtlikkus
hostis, **hostis** (c.) — (isamaa) vaenlane
huc — siia
humanus, a, um — inimlik, inimesesse puutuv
(h)umerus, i n. — käevarre ülem osa — õla
humilis, e — madal, tähtsusetu

I.

iaceo, cui, citum, 2. — lamama, varemetes olema
iacto, 1. — pilduma, viskama
iactus, us m. — viske
iam — juba, (eituse juures) veel, enam
ianua, ae f. — (välimine) uks
ibi — seal
ictus, us m. — löök
idcirco — sellepärast
idem, eadem, idem — seesama
Idus, (gen. pl.) **Iduum** f. — 15-ma märtsi, mai, juuli
 ning oktoobri ja 13-ma kuupäeva nimetus
 teistest kuudest
igitur — nõnda siis, tähendab
ignarus, a, um — mitte teadja, mitte tundja; tund-
 matu
ignis, ignis m. — tuli
ignominia, ae f. — ausa nime kaotus, autus
ignosceo, novi, notum, 3. — andeks andma
ignotus, a, um — tundmatu
Illium, Illi n. — (Gr. mehe nimi)
ille, illa, illud — see too (V. § 106, p. 4. A. H. õpper.)
illic — seal (kus tema)
illinc — sealt (kus tema)
illuc — sinna (kus tema)
illustris, e — valgustatud, tähtis, kuulus
imago, ginis f. — kujutus, kuju, portree; pilt

imitor, imidatus sum, imitari, 1. — tegema; kujutama, (acc.)

immensus, a, um — mõõtmatu, määratu suur

immodestus, a, um — parajusea, taltsutamatu, liialminev

impar, paris — mitte-ühesugune; mitte võrdv

imparisyllabum — mittevõrdsilbine

impavidus, a, um — argusea, kartmatu

impedio, 4. — takistama

imperativus — käskkõne

imperator, toris m. — käskija, päalik, imperaator

imperatrix, tricis f. — käskijanna

imperfectum — lihtminevik

imperium, i n. — käsk; võim; valitsus; riik

imperium mundi — valitsus, võim maailma üle (gen.)

impero, 1. — käskima, käsku andma, valitsema

impetus, us m. — pääletungimine, kallaletungimine

impietas, tatis f. — jumalakartmatus, pühade kohuste rikkumine (iseäranis kohust rikkuma Jumala, isamaa ja vanemate vastu)

impleo, evi, etum, 2. — täitma

imploro, 1. — paluma, pisarsilmil paluma

implumis, e — ilma sulgedeta

impluvium, i n. — vee kogumiskoht

importo, 1. — sisse vedama, sisse tooma

imprimis — kõige esiteks, iseäranis

improbis, a, um — autu, kõlvatu, salakaval, kuri

impudens, dentis — häbitundmatu

in — sees, peal (kus? abl.), sisse, peale, (kuhu? acc.)

incertus, a, um — kindlusetu, teadmatu

incito, 1. — kiiresti liikuma panema, sütitama, üles kihutama

incola, ae c. — elanik

incolo, colui, cultum, 3. — elutsema, elama
incolumis, e — vigastamatu, terve
incommodum, i n. — mittekohasus, kahju, õnnetus,
raskus

incultus, a, um — harimatu, elanikkudeta
incurso, 1. — tungima (pääle)
incursus, us m. — päälejooks, pääletungimine
inde — sealt; sellepärast

Indi, orum m.

India, ae f.

indicativus — kindel kõne

indico, 1. — ütlema, kuulutama, näitama

indico, dixi, dictum, 3. — määrama, kuulutama

indignor, **indignatus sum**, **indignari**, 1. — pahane
olema, vihane olema

indocilis, e — tuim, arusaamatu

indoctus, a, um — õpetamatu, harimatu

induco, duxi, ductum, 3. — sisse juhtima, pääle
tõmbama

induo, dui, dutum, 3. — (selga, pähe) panema, pääle
võtma

Indus, a, um

industria, ae f. — töökus, hoolsus

industrius, a, um — hoolas, tegev, töökas

in-eo, ii, itum, ire — sisse minema

inexpilcabilis, e — lahtiharutamatu, seletamatu

infelix, lici — õnnetu

inferi, orum m. — altilma elanikud, manalased

inferior, ius — madalam

infesto, 1. — rahu rikkuma, taga ajama, kardeta-
vaks tegema

infestus, a, um — vaenulik, hädaohtude rikas

infidelis, e — truudusetu, kaval

infidus, a, um — kõikuv, truudusetu

infinitivus — nimetav kõne

ingenium, i n. — vaimuanne, võime, anne, mõistus
ingeniosus, a, um — andekas, anderikas
ingens, gentis — määratu suur
ingerum, i n. — maa mõõt 240 jalga pikk ja 120 j.
 lai
ingredior, ingressus sum, ingredi, 3. — sisse astu-
 ma, sisse minema
inimica, ae f. — vaenlane (isik)
inimicitia, ae f. — vaenulikkus, vaen
inimicitiae, arum f. „ „
inimicus, a, um — vaenulik
inimicus, i m. — (isiklik) vaenlane
initium, i n. — algus, alustus, hakatus
in-iuria, ae f. — ülekohus
iniustus, a, um — mitte õiglane, õiglusetu; seadus-
 vastane
innocens, centis — kahjutu, süütu, aus
inops, opis — abitu, vaene
in pace — rahu ajal
inquam — (mina) ütlen
inquit — (tema) ütleb
inscribo, scripsi, scriptum, 3. — sisse kirjutama
in secula — igavesti
in sera aetate — vanas eas
insidiae, arum f. — varitsemine; varitsemise koht
insignis, e — tähelepandav, tähelepanemisvääriline
in somno — unes
instar (indecl.) n. — väljanägemine, väljavaade
instituo, tui, tutum, 3. — panema; ehitama; mää-
 rima
insto, stiti, —, 1. — ligidal seisma, kätte tulema
instrenuus, a, um — südidusetu, arg
instrumentum, i n. — (töö) riist
insula, ae f. — saar (meres, järves jne.)

intelligo, lexi, lectum, 3. — aru saama, mõistma
(-nägema)

inter — vahel (acc.)

intercipio, cepi, ceptum, 3. — ära võtma, vahelt
ära võtma

interdiu — päeval

interdum — vahel (mõnikord), vahest

inter-eo, ii, itum, ire — kaduma, hukkuma, hävi-
nema

interest — on vahel, on tähtis

interficio, feci, fectum, 3. — tapma, surmama, hä-
vitama

interior, ius — seesmine

interrogo, 1. — küsima

inter-sum, **inter-fui**, **inter-esse** — vahel olema, juu-
res olema

intertius, us m. — hävinemine, hukatus

intra — jooksul (acc.)

intro, 1. — sisse astuma, sisse minema

intus — sees

inveho, vexe, vectum, 3. — sisse vedama, sisse
tooma

invenio, veni, ventum, 4. — leidma, üles leidma

inventor, toris m. — ülesleidja

inventrix, tricis f. — „ naister.

invidia, ae f. — kadedus

inviolatus, a, um — puutumatu, vigastamatu

invito, 1. — kutsuma (näit.: külla)

ipse, **ipsa**, **ipsum** — ise (V. § 106. p. 4. A. H. õpper.)

ira, ae f. — viha

irascor, **iratus sum**, **irasci**, 3. — vihastama

iratus, a, um — vihane, vihale ärritatud, halb-
raskus

irrito, 3. — ärritama

is, ea, id — see (tema)

iste, ista, istud — see, too (V. § 106, p. 4. A. H. õpper.)

Isthmus, i m. — (nimi)

istic — seal (kus sina)

istinc — sealt, (kus sina)

istuc — sinna (kus sina)

ita — nõnda

Italia, ae f.

ita-que — ning nõnda, nõnda siis, sellepärast

iter, itineris n. — teekond, tee

iter facere — minema sõitma

iterum — teist korda, uuesti

iubeo, iussi, iussum, 2. — käskima, käsku andma

iucundus, a, um — meeldiv, lõbusünnitav, hää

iudex, dicis m. — kohtumõistja (mees)

iudicatrix, tricis — kohtumõistja (naister.)

iugum, i n. — ike; mäeahelik

Iulius, i m. — juuli (kuu)

Iunius, i m. — juuni (kuu)

Iupiter, Iovis m.

ius, iuris n. — õigus; seadus

ius, iuris n. — supp, leem, kaste

ius-iurandum, iuris-iurandi n. — vanne

iussu — käsu pääle, käsul

iuste — õiglaselt, seaduslikult

iustitia, ae f. — õiglus

iustus, a, um — õiglane, seaduslik

iuvenca, ae f. — mullikas

iuvenus i m. „

iuvenis, nis c. — noormees, noor naisterahvas

iuventus, tutis f. — noorus; noorsugu

iuvo, iuvi, iutum, 1. — avitama.

K.

Kaeso = Caeso

Kalendae = Calendae

Karthago = Carthago

L.

labor, boris m. — vaev, töö

laboriosus, a, um — suurt pingutust nõudev, raske, töökas

laboro, 1. — tööd tegema, vaeva nägema

labrum, i n. — huul

lac, lactis n. — piim

Lacedaemonii, orum m.

Lacedaemonius, a, um

lacer, era, erum — lõhki kistud

lacerta, ae f. — sisalik

Laco, onis m.

Laconia, ae f.

lacrima, ae f. — pisar

lacus, us m. — järv

laetitia, ae, f. — rõõm

laetus, a, um — rõõmus

lagena, ae f. — pudel

lapis, lapidis m. — kivi

Latinus, a, um

latito, 1. — varjul olema

latitudo, dinis — laius

latus, a, um — lai

laudibus efferre — kiitma, ülistama

laudo, 1. — kiitma, kiitvalt rääkima, nimetama

laurus, i, (us) f. — loorberi puu

laus, laudis f. — kiitus, hääkskiitmine

lavo, lavi, lautum (latum, lavatum), 1. — pesema

leaena, ae f. — emalõvi

lectus, i m. — voodi, sohva

legatus, i m. — saadik
legio, onis f. — leegion, sõjavägi
lego, 1. — saatma
lego, legi, lectum, 3. — lugema
lenio, 4. — pehmendama, kergendama, rahustama
leo, leonis m. — lõvi
Leonidas, ae m.
Lepidus, i m.
lepus, poris m. — jänes
levitas, tatis f. — kergus, kergemeelsus
lex, legis f. — seadus
libenter — häämeelega, vabatahtlikult
liber, era, erum — vaba
liber, bri m. — raamat
liberaliter — lahkesti
liber cura — murest vaba
libere — vabalt, avalikult
libero, 1. — vabastama
libertas, tatis f. — vabadus
licet, licuit (licium est), licere, 2. — lubatud olema
ligneus, a, um — puust, puu-
lignum, ligni, n. — põletispuu, palk, puumaterjal
lingua, ae f. — keel
lingua Latina — Ladina keel
lintea, orum (n). — pesu
linter, tris f. — lootsik, küna
lintheum, i n. — lina (voodilina)
lis, litis f. — vaielus, tüli, protsess
lit(t)era, ae f. — täht, kiri, kirjandus; teadus
litus, oris n. — rand
Livius, i m.
loco, 1. — paigutama, välja rentima
locus, i m. — koht
longe — kaugel
longitudo, dinis (f.) — pikkus

longus, a, um — pikk
lorica, ae f. — raudriie, nahk (katmise) riie
lucerna, ae f. — lamp
lucet, luxit, lucere, 3. — hakkab koitma, läheb sel-
 geks (valgeks)
lucus, i m. — hiis, salu
ludo, lusi, lusum, 3. — mängima
ludus, i (m.) — mäng, lõbustus
lumbricus, i m. — vihmuss
lumen, minis n. — valgus, valgustatud keha
luna, ae f. — kuu (taevakeha)
lupa, ae f. — emahunt
lupus, i m. — hunt
luscinia, ae f. — ööpik
lux, lucis f. — valgus (kui kiired)
luxuria, ae f. — toredus
luxuriosus, a, um — tore
lychnuchus, i m. — küünlajalg, lühter
lychnuchus pensilis m. — kroonlühter
lychnus, i m. — küünal
lyra, ae f. — liira (mänguriist)

M.

magis — rohkem (gr. comparativus)
magister, tri m. — ülem, õpetaja, juhataja
magistra, ae f. — „ „ „ (naister.)
magistratus, us m. — ülema koht, ülemus, ül. amet-
 nik
magnificus, a, um — suurepärase, tore
magnitudo, dinis f. — suurus
magnopere — väga
magnus, a, um — suur
maior, ius — suurem, kaunis suur (gr. compar.)
maiores, rum m. — esivanemad
Maius, i m. — mai (kuu)

male — halvasti
malum, i n. — halbust
malum, i n. — puuvili, õun
malus, a, um — halb, mitteõige
malus, i f. — õunapuu
mancipium, i n. — eraomandus
mando, 1. — hoolde andma
mane, is n. — hommik
mane — hommikul
maneo, nsi, nsum, 2. — jääma, viibima
manipulus, i m. — vihk
Manlius, i m.
mantele, lis n. — käterätik
manus, us f. — käsi
Marcellus, i m.
Marcus, i m.
mare, is n. — meri
margo, ginis m. — äär
marita, ae f. — abikaas (naine)
maritimus, a, um — mereäärne; mere-
maritus, a, um — abielu-; abielus olev
maritus, i m. — abikaas (mees)
Marius, i m.
marmor, oris n. — marmor
Mars, Martis m.
Martius, a, um
Martius, i m. — märts (kuu)
(masculinum — meessugu)
mater, tris f. — ema
matrimonium, i n. — abielu
maxime — kõige rohkem (gr. superl.)
maximus, a, um — kõige suurem, väga suur
medica, ae f. — naisarst
medicamen, minis n. — abinõu, arstirohi; kihvt

medicina, ae, f. — arstiteadus, arstimise abinõu, arstirohi
medicinus, a, um — arstimine
medico, 1. — arstima
medicus, i m. — meesarst
medius, a, um — keskmine
mel, mellis n. — mesi
melior, ius — parem (gr. compar.)
membrum, i n. — liige
memoria, ae f. — mälu, mälestus, teade, jutusus
memoriam prodere — jutustama
memoro, 1. — meeletuletama, nimetama, jutustama
mens, mentis f. — mõistus
mensa, ae f. — laud
mentis, is m. — kuu (kui aja üksus)
mentum, i n. — lõug
meo, 1. — käima
mercator, toris m. — kaupmees
mercatura, ae f. — kaubandus
merces, cedis f. — maks, tasu
Mercurius, i m.
mereo, rui, ritum, 2. — ära teenima väärt olema
merges, gitis f. — vihk
meridie — keskpäeval
meridies, ei m. — keskpäev
merito — ärateenitult, õigusega
meritum, i n. — teenus
Mesopotamia, ae f.
metallum, i n. — metall
meus, a, um — minu
migro, 1. — rändama
mihi — minule
miles, militis (c.) — sõdur
milies — 1000 korda
militaris, e — sõja-

mille — 1000

mille passus — 1000 sammu (1 Rooma penikoorm
— $1\frac{1}{5}$ versta)

millesimus, a, um — 1000-das

Minerva, ae f.

minime — kõige vähem, väga vähe, ei sugugi

minister, tra, trum — avitaja

minister, tri m. — teener, avitaja

ministra, ae f. — teener, avitaja (naister.)

mirbalis, e — imestusvääriline, imelik

miror, **miratus sum**, **mirari**, 1. — imestama

mirus, a, um — imelik, imestusvääriline

miser, era, erum — vilets

misera, ae f. — häda, õnnetus, viletsus, raskus

miseret, —, —, ere — on kahju, on hale meel

misericordia, ae f. — kaastundmus, hale meel

misericors, cordis — halastav, armulik, kaastund-
lik

mitigo, 1. — rahustama, taltsutama, pehmeks te-
gema

mitis, e — pehme, õrn, vaikne, vaba

mitto, misi, missum, 3. — saatma

modestia, ae f. — parajus, mõistlikkus, tagasihoid-
likkus

modo — ainult, hiljuti, praegu

modus, i m. — mõõt

molestus, a, um — ränk, koormav, tüütav, raske

mollio, 4. — pehmeks tegema

mollis, e — pehme

moneo, nui, nitum, 2. — meele tuletama, nõu and-
ma, manitsema

mons, montis m. — mägi

monstro, 1. — näitama

monumentum, i n. — mälestusmärk

morbus, i m. — haigus

mordeo, momordi, morsum, 2 — hammustama
mорий, mortuus sum, mori, 3. — surema
moror, moratus sum, morari, 1. — viibima, viivita
mors, mortis f. — surm
morsus, us m. — hammustamine, nõelamine
mortalis, e — surelik
mortem obire — surema
mortuus, a, um — surnud
mos, moris m. — komme, viis; eluviis
motus, us m. — liikumine
moveo, movi, motum, 2. — liikuma panema
mulier, eris f. — (täiskasvanud) naisterahvas
multi, ae, a — paljud
multitudo, dinis f. — hulk, rohkus
multus, a, um — palju
mundus, i m. — maailm, ilm
munio, 4. — kindlustama
munitus, a, um — kindlustatud
murus, i m. — müür
mus, muris m. — hiir
Musa, ae f.
musca, ae f. — kärbes
musica, ae f. — muusika (V. § 78, p. 1, A. H. õpper.)
musice, es f. „ „
muto, 1. — vahetama, muutma
Muudus, i f.

N.

nam — sest
nares, narium — nina (kui haistmisorgaan)
naris, is f. — ninasõõrm
narratio, onis f. — jutustus, jutt
narratiuncula, ae f. — jutukene
narro, 1. — jutustama

nascor, natus sum, nasci, 3. — sündima
nasus, i m. — nina
natalis, lis m. — sünnipäev
natio, onis f. — rahvus, suguharu, rahvas
natura, ae f. — loodus, loomus
naturalis, e — loomulik, looduslik, looduse-
natus, a, um — sündinud
nauta, ae — meremees
navigium, i n. — veesõiduriist, laev
navigo, 1. — laeval sõitma, (vett mööda) sõitma
navis longa — sõjalaev
navis, is f. — laev
ne — ära, ärge
Neapolis, lis f. (V. § 52, p. 2. A. H. õpper.)
nec (-et non) — ja, ei
nec-nec — ei-ega
necessario (necessarie) — häda korral
necessarius, a, um — tarvilik, kõrvaldamata
neco, 1. — tapma, surmama
nego, 1. — eitama, üles ütlema, mitte lubama
negotia procurare — tööd tegema (acc.)
negotium, i n. — tegevus, töö
nemo, minis c. — ei keegi (gen.: neminis asemel
 tarvit. nullius, abl.: nemine asemel nullo)
nemo-non — iga
nepos, potis m. — lapselaps
nepotes, tum m. — järeltulijad
neptis, ptis f. — lapselaps
Neptunus, i m.
nequam (indecl.) — kõlbmatu, kõlvatu
nequaquam — ei sugugi, mitte sugugi
neque (-et non) — ja ei
neque-neque — ei-ega
Nero, Neronis m.
nescio, 4. — mitte teadma

neuter, tra, trum — ei see, ei teine, kumbki; (kesk-sugu)

nex, necis f. — (vägivalla) surm, tapmine

Nicolaus, i m.

niger, a, um — must

nihil (indecl) n. — ei miski

nihil non — kõik

nihilominus — sellest hoolimata

nimis — liig

nimius, a, um — suur, piiramatu

ningit, nixit, ere — sajab lund

nisi — kui ei

nix, nivis f. — lumi (V. § 52, p. 1. A. H. õpper.)

nobilis, e — tuntud, kuulus

nobiscum=cum nobis

nocens, centis — kahjulik; ülekohtune

noceo, cui, citum, 2. — kahju tegema, kahju tooma

nocte obscura — pimedal ööl (abl.)

noctu — öösel

noctua, ae f. — öökull

nodus, i m. — sõlm

nolo, nolui, nolle (-non velle) — mitte tahtma, mitte soovima

nomas, madis m. — rändaja, kolija

nomen, minis n. — nimi

nomen adiectivum — omadussõna

nomen substantivum — nimisõna

nominativus — nimetav (kääne)

nomino, 1. — nimetama

non — ei mitte

nonageni — 90-ne kaupa

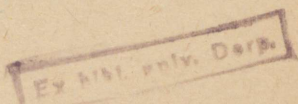
nonagesimus — 90-nes

nonagies — 90 korda

nonaginta — 90

nona pars — üks üheksandik ($\frac{1}{9}$)

non-dum — veel mitte, veel ei
nongentesimus — 900-jas
nongenti, ae, a — 900
nongenties — 900 korda
non-ne — kas mitte? kas ei? kas siis ei?
non-nemo — see või teine
non-nihil — miski
non-nullus, a, um — mõni
non-nunquam — mõnikord
non oportet — ei pea
non solum — **sed etiam** — mitte ainult — vaid ka
onus, a, um — 9-as
nos — meie
nosco, novi, notum, 3. — teada saama
noster, tra, trum — meie (enese) oma
nostrates, tium m. — omamaa mehed
nostri — meie
nostrum — meie seast, meist
notus, a, um — tuntud, teatud, teada —
novem — 9
November, bris, m. — november (kuu)
November, bris, bre — novembri —
noveni, ae, a — 9-sa kaupa
novi, novisse (nosse) — tean
novies — 9 korda
novus, a, um — uus
nox, noctis f. — öö
noxius, a, um — kahjulik
nullus,, a, um — ei mingi, ei ükski (V. § 40. A. H. õpper.)
nullus, a, um, non — iga (asi)
num — kas siis? kas tõesti? ega ometi?
Numa ae m.
Numa Pompilius, Numae Pompilii m.
numerale — arvsõna

numerus, i m. — arv
numerus pluralis — arv mitmus
numerus singularis — arv ainsus
nunc — nüüd
nunquam — ei iialgi, mitte kunagi
nunquam-non — ikka
nuntia, ae f. — naiskuulutaja, käskjalg; sõnum
nuntiare salutem — tervitama
nuntio, 1. — kuulutama, teatama
nuntius, i m. — kuulutaja, sõnumetooja, käskjalg;
 sõnum
nuper — hiljuti
nuptiae, orum f. — pulmad
nutrio, 4. — toitma, söötma
nympha, ae f. — näkk

O.

O — oh!
obdormio, 4. — magama jääma, uinuma
obdormisco, ere „ „ „
obedio, 4. — sõna kuulama, kuulama
ob-eo, ivi (ii), itum, 4. — ümber käima, enese pääle
 võtma, vastu mirema
obliviscor, oblitus sum, oblivisci, 3. — unustama
obnoxius, a, um — ülekohut kannatav, alandlik
obruo, rui, rutum, 3. — täis puistama, kinni matma
obscurus, a, um — valguseta, tume, pime; tähtsu-
 seta, kuulsuseta
observeo, 1. — tähelepanelik olema, hoidma, täitma
obtempero, 1. — (sõna) kuulma, (kellegi) alla ennast
 painutama
obtineo, tinui, tentum, 2. — oma käes hoidma, alal
 hoidma
occasus, us m. — loojaminek; lääs
occidens, dentis m. — lääs

occipitum, i n. — kukal (kui pea tagumine osa)
occiput, pitis n. — kukal (kui pea tagumine osa)
occulto 1. — varjama
occultus, a, um — varjatud, salalik, salajane
occupo, 1. — oma alla võtma, ära võtma
occurro, **occurri** (**cucuri**), **occursum**, 3. — vastu
jooksma, vastu sõitma, vastu tõttama, vastu
tulema, vastu minema

Oceanus, i m.

oceanus, i m. — ookean

ocior, ius — kiirem, kärmem

ocissimus, a, um — kõige kiirem, väga kiire

octava pars — üks kaheksandik ($\frac{1}{8}$)

Octavianus, i m.

octavus — 8-as

octies — 8 korda

octingeni — 800-ja kaupa

octingentesimus, a, um — 800-jas

octingenti, ae, a — 800

octingenties — 800 korda

octo — 8

October, bris — oktoober (kuu)

October, bris, bre — oktoobri-

octogeni, ae, a — 80-ne kaupa

octogesimus, a, um — 80-nes

octogies — 80 korda

octoginta — 80

octoni, ae, a — 8 kaupa

oculus, i m. — silm

odium, i n. — põlgus

o Domine! — oh Issand!

odor, oris m. — lõhn

odoratus, us m. — haistmine

oecus, i m. — saal

officina, ae f. — töökoda

officium, i n. — teenistus, kohus, kohustus
olea, ae f. — õlipuu
oleum i n. — õlipuu õli
olim — kord, kunagi, muistsetel aegadel
oliva, ae f. — õlipuu
olla, ae f. — pott
Olympus, i m.
omen, ominis n. — märk, ettetähendus
omitto, misi, missum, 2. — käest laskma, tähelepa-
 nemata (vahele) jätma
omnino — üleüldse
omnis, e — kõik, iga
onerarius, a, um — koormakandja-, veo-
onero, 1. — koormama, (vahest) häbsitama
onus, eris m. — raskus
opera, ae f. — püüdmine, vaev
operimentum, i n. — tekk, kate
opes, opum f. — rikkus, jõud, võim
oportere — pidama
oportet — peab
oppidani, norum — linnaelanikud
oppidanus, a, um — linna-
oppidum, i n. — linn, provintsilinn
oppugno, 1. — tormi jooksmas, pääle tungima, pii-
 rama
(ops), opis f. — abi
optimates, tium m. — tähtsad, aristokraadid
optimo iure — täie õigusega
optimus, a, um — kõige parem
opto, 1. — valima, tahtma
opulentus, a, um — rikas
opus, operis n. — töö, tegevus, tegu, sünnitus
ora, ae f. —äär, kallas
ora et labora — palu ja tööta

oraculum, i n. — oraakel, ettekuulutamine, ettekuulutamise koht
oratio, onis f. — arve, aru, mõistus
orator, toris m. — kõneleja
oratrix, tricis f. — kõneleja (nais)
orbis, is m. — ring
orbis terrarum — maa (kera)
ordo, dinis — rida, kord
orichalcum, i n. — valgevask
oriens, entis m. — tõusev päike, hommik
orior, **oratus sum**, **oriri**, 4. — tõusma, ilmuma, algama, hakkama
ornamentum, i n. — kaunistus, varustus
ornatus, a, um — kaunistatud, varustatud
ornatus, us m. — varustusriie, kaunistus
orno, 1. — varustama, kaunistama
oro, 1. — kõnelema; paluma
Orpheus, i m.
os, oris n. — suu
os, ossis n. — kont
ostium, i n. — sissekäik, avaus, uks
ovis, ovis f. — lammas
ovum, i n. — muna.

P.

pabulum, i n. — loomatoit
Pactolus, i m.
Padus, i m.
paendamentum, i n. — sõjamantel (päälikul)
paene — peaaegu
paeninsula, ae f. — poolsaar
paenitet, tuit, ere — on kahju, (kahjatsema)
paenula, ae f. — reisumantel
palatum, i n. — suulagi
palla, ae f. — naisterahva kasukas

pallium, i n. — kasukas
palma, ae f. — peo; käsi
palma, ae f. — palm; võidupalm
palpebra, ae f. — silma laug
paluster, tris, tre — soo, soine-
panis, nis m. — leib
pannus, i m. — rätik
papaver, veris n. — moon (lill)
papilio, lionis m. — liblikas
par, **paris** — ühesugune, võrduv
paratus, a, um — valmis
parco, **peperci** (**parsi**), **parcitum** (**parsum**), 3. —
 armu andma
parens, entis c. — vanem (isa või ema)
pareo, rui, ritum, 2. — ilmuma, end millegi alla pai-
 nutama
paries, etis m. — (toa) sein
pario, **peperi**, **partum**, 3. — sünnitama, tooma
parisyllabum — võrdsilbiline
Parmenio, onis m.
paro, 1. — valmistama, tekitama, sünnitama; ko-
 guma
pars, partis f. — osa
parsimonia, ae — kokkuhoidlikkus
particeps, cipis — osaline
participium — kesksõna
partim — osalt
parum — vähe
parvus, a, um — väike
pasco, **pavi**, **pastum**, 3. — karjatatav olema, karjas
 olema
passer, seris m. — varblane
passivum — tehtavik
passus, us m. — samm (mõõdu üksus) = 5 jalga
pastor, toris m. — karjane

patefacio, feci, factum, 3. — avama
pate-fio, patefactus sum, pate-fieri — avatama
patella, ae f. — väike vaagen
pateo, tui, —, 2. — lahti olema; end laotama
pater, tris m. — isa (V. § 52, p. 1. A. H. õpper.)
patiens, entis — kannatlik, vastupanev
patientia, ae f. — kannatlikkus
patina, ae f. — vaagen
pator, passus sum, pati, 3. — kannatama
patria, ae f. — isamaa
paucus, a, um — vähene, väikene
paulatium — vähehaaval
paulo ante — vähe enne
paulo post — vähe hiljem, vähe pärast
paulus, a, um — väike, tähtsuseta
pauper, peris — vaene (mitte rikas)
pavidus, a, um — arg, kartlik
pavo, onis m. — paabulind, vau
pax, pacis f. — rahu
pectus, toris n. — rind
pecu, pecus n. — lojused, kariloomad, loomad
pecunia, ae f. — raha
pecus, coris m. — kariloomad, lojused
pedes, detis — jalamees
pedester, tris, tre — jala-
peditatus, us m. — jalavägi
peius — halvemini
pellis, lis f. — nahk
pellis, is f. — kasukas
penates, tium m. — majajumalad
Penelopa, ae f. — (Gr. naister. nimi)
penetro, 1. — sisse tungima
penna, ae f. — sulg
per — mööda, läbi (acc.)
peragro, 1. — läbi reisima, läbi käima

perdix, dicis c. — põldpüü

perdo, didi, ditum, 3. — hävitama, raiskama, kaotama

peregrinor, **peregrinatus sum**, **peregrinari**, 1. — reisima, vöõras olema, elama väljaspool kodumaad

perfectum — täisminevik

perfidus, a, um — truuduseta, äraandlik

periculosus, a, um — hädaohtlik

periculum, i n. — hädaoht

peristylum, i n. — sammaskäikudega maja, peristüülium

peritia, ae f. — vilumus, osavus; tundmine

peritus, a, um — vilunud, osav; tundja

perlustro — läbi käima, läbi vaatama

permitto, misi, missum, 3. — läbisaatma, lubama

permoveo, movi, motum, 2. — kõvasti liikuma panema, kihutama

pernicies, ei f. — hukatus

perniciosus, a, um — hukkav, hävitav

pernocto, 1. — ööd olema, ööd mööda saatma

perpetuo — alati, vahetpidamata

perpetuus, a, um — alati, vahetpidamata kestev

Persae, arum m.

persuadeo, suasi, suasum, 2. — tungivalt nõu andma

perungo, nxi, nctum, 3. — üle määrima, üle võidma

pervenio, veni, ventum, 4. — jõudma

pes, pedis m. — jalg

peto, tivi, titum, 3. — otsima, püüdma kätte saada

Philippus, i m.

philosophus, i m. — mõttetark (filosoof)

Phoebus, i m.

Phoenixes, cum m.

Phrygia ae, f.

pica, ae f. — harak(as)

pictor, toris m. — kunstmaaliija
picus, i m. — rähn
pie — vagalt, kohustatult
pietas, tatis f. — vagadus, jumalakartlikkus; kohuse truudus (iseäranis Jumala, isamaa ja vanemate vastu)
piger, gra, grum — aeglane, pikaline, laisk
piget, piguit, ere — on paha meel
pigritia, ae f. — laiskus
pila, ae f. — pall
pila — post
pila ludere — palli mängima
pileum, i n. — (vilt) müts
pileus, i m. — „ „
pilleus, i m. — „ „
pilum, i m. — viskoda
pingo, pinxi, pictum, 3. — maalima
pinus, i f. — mänd (puu)
pinus, us f. — „ „
pirata, ae m. — mereröövel
pirum, piri n. — pirn
pirus, piri f. — pirnipuu
piscator, toris m. — kalamees
piscatorius, a, um — kala-
piscatus, us n. — kalapüük
piscina, ae f. — kalatiik
piscis, is m. — kala
pius, a, um — vaga, püha
placeo, cui, citum, 2. — meeldima
plaga, ae f. — löök
planta, ae f. — taim, kasv
plerumque — enamalt jaolt
plico, 1. — kokku panema, kokku keerama
Plinius, i m.
plinus, a, um — täis

pluit, pluit, ere — sajab vihma
plumbum, i n. — tina
plurimus, a, um — väga palju, kõige rohkem
plus — rohkem
plusquamperfectum — enneminevik
Pluto, onis m.
pluvia, ae f. — vihm
poculum, i n. — peeker
Poeni, orum m.
poësis, is f. — luule
poëta, ae m. — luuletaja
Pompeius, i m.
pono, posui, positum, 3. — panema, paigutama
pons, pontis m. — sild
popularis, ris m. — omamaa mees
popularis, e — rahva-
populus, i f. — pappel; haab (puu)
populus, i m. — rahvas
porca, ae f. — (noor) siga
porcus, i m. — pörsas (noor siga)
porta, ae f. — värav; sissekäik, uks
porticus, us f. — sammaskäik, kaetud gallerii, kaetud käik
porto, 1. — kandma, vedama
portus, tus m. — sadam
possessio, onis f. — omandus (piirkond, maa)
possum, potui, posse — võima korda saata, võima
post — pärast
post Christum natum — pärast Kristuse sündimist
postea — pärast seda, hiljem
posterior, ius — järgmine, tagumine, hilisem
postis, is m. — piit
postremo — viimaks
postridie — järgmisel päeval
postulatum, i n. — nõudmine

postulo, 1. — nõudma, paluma
potens, tentis — võimukas, tugev
potentia, ae f. — tugevus, võim, vägi
potestas, tatis f. — võim, võimalus
potior, ius — parem
potior, potitus sum, potiri, 4. — oma alla võtma, võimu omama
praebo, bui, bitum, 2. — muretsema, andma
praecedo, sessi, cessum, 3. — ees minema
praeceptum, i n. — eeskiri, õpetus, korraldus, käsk
praecipio, cepi, ceptum, 3. — ette võtma, ette kirjutama, ütlema
praecipue — pääasjalikult, iseäranis
praecipuus, a, um — iseäraline
praeclare — väga selgelt, väga kenasti
praedico, 1. — kuulutama, ülistama
praeditus, a, um — (kes on) annetanud, omav
praedor, praedatus sum, praedari, 1. — röövima
praemium, i n. — tasu
praescribo, scripsi, scriptum, 3. — ette kirjutama
praescriptus, a, um — ette kirjutatud, ette antud
praesens — olevik
praesertim — iseäranis
praeses, sidis c. — eesotsas olija, eesistuja, esinik, kaitsja
praesidio esse — kaitseks olema
praesidium, i n. — kaitse, abi, kindlustus
praestans, tantis — silmapaistev, väga häa
praesto, stidi, statum, 1. — ees seisma, parem olema, üles näitama
prae-sum, prae-fui, prae-esse — ülemaks juhiks olema, ees otsas olema
praeter — pääle (acc.)
praeter-ea — pääle selle
praeteritus, a, um — möödunud (mööda läinud)

pratum, i n. — aas
preces, cum f. — palve
precor, **precatus sum**, **precari**, 1. — paluma
premo, **pressi**, **pressum**, 3. — rõhuma; vaevama
pretiosus, a, um — kallihinnaline, kallis
pridie — eelmisel päeval
primum — esiteks
primus, a, um — esimene
princeps, cipis — esimene; tähtis; vürst, päalik
principatus, us m. — esinene koht; ülivõim, valitsus
prior, ius — esimene (kahest)
prius — enne, varem
privatus, a, um — era- (asi)
probe — hästi, ausalt, ausameelselt
probitas, tatis f. — ausus
probo, 1. — hääks kiitma
proboscis, **scidis** f. — lott
probus, a, um — aus, ausameelne, hää
procedo, 1. — välja astuma
procella, ae f. — torm
procerus, a, um — pikk, kõrge, sihvakas
procreo, 1. — sünnitama, kandma
procul — kaugel
procuro, 1. — hoolitsema, kaitsma, juhatama
prod-eo, ii, itum, ire — edasi minema, välja astuma, välja tulema
prodo, didi, ditum, 3. — välja andma, ära andma, edasi andma
proelior, **proeliatus sum**, **proeliari**, 1. — võitlema
proelium, i n. — lahing
pro-fero, **tuli**, **latum**, **ferre** — ette kandma, ette tooma
profligo, 1. — puruks lööma
profundus, a, um — sügav
promissum, i n. — lubadus, (mis oli) lubatud

promitto, misi, missum, 3. — laskma kasvada;
laskma, lubama

pronomen — asesõna

prope — ligidal (acc.)

propero, 1. — ruttama

propior, ñus — lähem, ligidane

propono, posui, positum, 3. — ettepanema, ettekujutama

propositum, i n. — plaan, nõu, tahtmine

proprius, a, um — päris; omane, oma-

propter — millegi pärast (acc.)

prorsum — sootu, hoopis, täitsa, täiesti

prorsus — " " " "

Proserpina, ae f.

prosper, pera, perum — õnnestanud, õnnelik

prosum, **profui**, **prodesse** — kasu tooma, kasulik olema

proverbium, i n. — vanasõna

providus, a, um — ettenägija; ettevaatlik

Provincia, ae f.

proximus, a, um — kõige lähedam

prudens, dentis — mõistlik, arukas, ettenägija, teadja

prudenter — mõistlikult, arukalt

prudentia, ae f. — mõistlikkus, arukus, teadmine

prunum, pruni n. — ploom

prunus, pruni f. — ploomipuu

psalmus, i m. — salm, laul

psittacus, i m. — papagoi

puber, beris — täiskasvanu, täisealine

publicum, i n. — publikum; avalik plats, tänav, koht

publicus, a, um — rahva-, selts-

Publius, i m.

pudens, dentis — häbelik

pudeo, dui, ditum, 2. — häbenema
pudet, pudit, ere — on häbi
pudicitia, ae f. — häbelikkus, karskus, tagasihoid-
likkus

puella, ae f. — tütarlaps, neitsi, noor neiu
(**puellus**, i m. — poiss)
puer, eri m. — poiss (mitm. sagedasti — lapsed)
(**puera**, ae f. — tüdruk)
pueritia, ae f. — lapsepõli
pugio, onis m. — pistoda
pugna, ae f. — võitlus
pugno, 1. — võitlema
pulcher, a, um — ilus
pulchritudo, dinis f. — iludus, ilu
pullus, i m. — (linnu, kui ka iga teise looma) poeg
pulvinus, i m. — padi
pulvis, veris m. (f.) — tolm
Punicus, a, um
punio, 4. — nuhtlema
puppis, is f. — laevapära
purgo, 1. — puhastama
putens, i m. — kaev
puter, tris, tre — mäda, pehme
puto, putare, 1. — arvama, pidama, lugema
Pyrencei, orum m.

Q.

quadragesimus — 40-nes
quadragenta — 40
quadringsesimus — 400-jas
quadringsenti, ae, a — 400
quadrupes, pedis — neljajalgne
quadruplex — nelja kordne
quaero, sivi, situm, 3. — otsima, püüdma teada
saada

quaesivit ex (ab, de) eo — küsis temalt
 quaestio, onis f. — küsimus
 qualis — missugune
 quam — kuidas, kui
 quam-quam — ehk küll
 quando — millal? millal, millalgi
 quantopere — kuidas, kui palju, missugusel mōõdul
 quantotanto — mida-seda
 quantus, a, um — kui suur, missugune
 quare — mispärast, millepärast
 quarta pars — üks neljandik ($\frac{1}{4}$)
 quartum — neljas kord
 quartus, a, um — 4-jas
 quartus decimus — 14-es
 quasi — just kui; nagu
 quantio, quassi, quassum, 3. — raputama
 quattuor — 4
 quattuordecim — 14
 quattuor partes — neli viiendikku ($\frac{4}{5}$)
 -que — ning
 quem? — keda?
 quem-admodum? — kuidas?
 quercus, us f. — tamm
 qui, ae, od — kes, mis, missugune
 quia — sellepärast et, sest et
 qui-cunque, quae-cunque, quod-cunque — mis-
 sugune tahes, mis tahes, kes tahes
 quid — mis, mida
 qui-dam, quae-dam, quod-dam — mõningas, mõni
 qui-dam, quid-dam — keegi, miski, mõningas
 quidem — muidugi
 quid facis? — mis sa teed?
 quid-nam? — mis siis?
 quid-quam — miski
 quies, quietis f. — puhkus, vaikus

qui-nam, (quae-nam), quod-nam — missugune siis,
missugune

quincuplex — viie kordne

quindecim — 15

quingentesimus — 500-jas

quingagesimus — 50-nes

quingenti, ae, a — 500

quingaginta -- 50

quinque — 5

quinque nonae — viis üheksandikku ($\frac{5}{9}$)

quinque partes — viis kuuendikku ($\frac{5}{6}$)

quinta pars — üks viiendik ($\frac{1}{5}$)

Quintilis, e — juuli-

Quintilis, is m. — juuli (kuu)

quintum — viies kord

quintus, a, um — 5-es

quintus decimus — 15-es

quis? — kes?

quis-nam — kes siin

quis-quam — keegi

quis-quis, quid-quid, (qui-quid) — kes ka mitte, mis
ka mitte

quo? — kellega? millega? kuhu?

quod — sest, sest et, et

quomodo — kuidas? kuidas

quondam — kunagi

quoque — ka, niisama

quot-annis — iga aasta

quum — (siis) kui, kuna.

R.

radix, dicis f. — juur

ramus, i m. — oks

rana, ae f. — konn

rapax, pacis — kiskja, ahne, röövhimuline
rapidus, a, um — väle
raro — harvasti
rarus, a, um — harv, haruldane
ratio, onis f. — arve; aru, mõistus
recito, 1. — valjusti lugema
recreo, 1. — uuesti looma, uuendama, värskendama
recte — õieti, otsekohe
rector, toris m. — juhtija, juht
rectrix, tricis f. — „ „ (naister.)
rectus, a, um — õige, otsekohene
reddo, didi, ditum, 3. — edasi andma, tagasi andma, tegema
red-eo, ii, itum, 4. — tagasi tulema, jõudma, sisse tulema, tagasi minema
reditus, us m. — tagasimineku
reduco, duxi, ductum, 3. — tagasi juhtima, tagasi tooma
reduncus, a, um — tahapoole pöördud, väljapoole pöördud, kõverdatud
regina, ae f. — kuninganna
regio, onis f. — siht, piir, ringkond, maa
regius, a, um — kuninglik
regno, 1. — valitsema
regno expulit — ajas riigist välja
rego, rexi, rectum, 3. — juhtima
Regulus, i m.
reliquus, a, um — ülejääv, muu, teine
remaneo, mansi, mansum, 2. — alles jääma
remedium, i n. — arstirohi, -abinõu
remeo, 1. — tagasi tulema
remigro, 1. — tagasi rändama
reminiscor, —, **reminisci**, 3. — meele tuletama
remitto, misi, missum, 3. — ära saatma, tagasi saatma, lahti laskma, ära jätma, andeks andma

remus, i m. — mõla
renuntio, 1. — teadet tagasi tooma, ennast lahti
 ütlema, tagasi astuma
reperio, reperi (repperi), repertum, 4. — ülesleidma
 teada saama; (tehtavikus) avalikuks tulema,
 leidma
reporto, 1. — tagasi kandma, ära tooma, kätte
 saama
requiro, quisivi, quisitum, 3. — üles otsima, nõudma,
 küsima, otsima
res, rei f. — asi, tegu
rescribo, scripsi, scriptum, 3. — tagasi kirjutama,
 kirjal. vastama
respicio, spexi, spectum, 3. — tagasi vaatama, tä-
 helpanu pöörama, silmas pidama
respondeo, ndi, nsum, 2. — vastama
res publica, rei publicae f. — seltskonna-, riigi-asi;
 riik
rete, retis n. — võrk
retineo, tinui, tentum, 2. — tagasi hoidma, alles
 hoidma, kinni pidama
retro — tagasi, taga
revertor, rti, rsum, 3. — tagasi pöörama
revertor, reversus sum, reverti, 3. — tagasi pöö-
 rama
revoco, 1. — tagasi kutsuma, tagasi hüüdma
rex, regis m. — kuningas
rideo, risi, risum, 2. — naerma
ripa, ae f. — kallas
risus, us m. — naer
robur, boris n. — tugevus, kõvadus; tamme puu
robustus, a, um — tugev, kõva; tamme puust
Roma, ae f.
Romani, orum m.
Romanus, a, um

Romulus, i m.

rorat, 1. — sajab kastet, on kaste

ros, roris m. — kaste

rosa, ae f. — roos

rubet, bra, brum — punane

rupes, rupis f. — kaljurahn, äkiline kaljumägi

rursus, um — tagasi; uuesti

rus, ruis n. — küla

rustica, ae f. — talunaine

rusticus, a, um — küla-

rusticus, i m. — talumees

S.

sacer, cra, crum — püha, pühitsetud, pühendatud

sacerdos, dotis c. — ohverdaja, preester

sacrificium, i n. — ohver, ohverdamine

sacrifico, 1. — ohverdama, ohvriks tooma

saepe — sagedasti

saevus, a, um — tige, hirmus, metsik

sagum, i n. — sõjamantel

Saguntus, i f.

sal, salis m. — sool

saltus, us m. — mägine, metsarikas maa

saluber, bris, bre — terve, tervisele hää, kasulik

salus, utis f. — tervis, tervitus; pääsmine

salutator, oris m. — tervitaja

saluto, 1. — tervitama

salve! — tere!

salveo, —, —, 2. — terve olema

sambucus, i f. — lodjapuu

sanctus, a, um — püha, pühitsetud

sanctifico, 1. — pühitsema

sandalium, i n. — sandaal

sanguis, -guinis m. — veri

sanus, a, um — terve

sapiens, entis c. — tark
sapienter — targasti
sapientia, ae f. — tarkus
Sardes, ium f.
Sardinia, ae f.
sartago, ginis f. — pann
satis — küllalt
Saturnus, i m.
saxum, i n. — kalju, (suur) kivi
scamnum, i n. — pink
scientia, ae f. — õiglus
scio, 4. — teadma
scipio, onis m. — valitsuse kepp
Scipio Africanus m.
scriba, ae m. — kirjutaja
scribo, **scripsi**, **scriptum**, 3. — kirjutama
scriptor, toris m. — kirjanik, kirjutaja
scriptum, i n. — kiri, (kirjutatud) kiri
scriptus, a, um — kirjutatud
scutum, i n. — kilp
seculum — põlv; iga, aastasada
secum = cum se
secundum — teine kord
secundus, a, um — teine
securis, is f. — kirves
secus — teisiti
sed — kuid
sedecim — 16
sedeo, **ere** — istuma
sedes, sedis f. — iste
sedulus, a, um — usin
seges, segitis f. — külv
se iacto, 1. — kiitlema, hooplema
sella, ae f. — tool
semen, minis n. — seeme, idu

sementis, is f. — külv
 semper — alati
 senectus, senectutis f. — vanadus
 senex, senis c. — vana; vanake
 senior, us — vanem
 sensim — pisitasa, vähehaaval
 sensus, us m. — tunne, märkamine, meel
 sententia, ae f. — arvamine
 sentio, nsi, nsum, 4. — mõtlema
 separo, 1. — lahutama
 sepelio, pelivi (pelii) pultum, 4. — matma
 septem — 7
 September, bris m. — septembri (kuu)
 September, bris, bre — septembri-
 septemdecim — 17
 septentrio, onis m. — põhi, põhja tuul
 septentrio maior — tähekogu „Suur Vanker“
 septentrio minor — tähekogu „Väike Vanker“
 septimum — seitsmes kord
 septimus, a, um — 7-es
 septingenti, ae, a — 700
 septuaginta — 70
 sepulcrum, i n. — haud
 sequor, sequutus (secutus) sum, sequi, 3. — järg-
 nema, järele minema
 Sergius, i m.
 sermo, onis m. — kõne, jutuaamine
 sero, sevi, satum, 3. — külvama, istutama
 serpens, tis — roomaja
 serpens, serpentis c. — madu, uss
 serra, ae f. — saag
 serratus, a, um — saesarnane
 serus, a, um — hiline
 serva, ae f. — naisori
 Servius Tullius m.

servo, 1. — silmaspidama, täitma, alalhoidma,
 päästma
servus, i m. — ori
sescenti, ae, a — 600
seu — ehk kui, ehk, või
severus, a, um — vali, karm
sex — 6
sexaginta — 60
Sextilis, e — augusti-
Sextilis, lis m. — august (kuu)
sextum — kuues kord
sextus, a, um — 6-es
si — (juhtumisel) kui
sibi — (tema) enese
sic — nõnda, nii
Sicilia, ae f.
sic-ut — nõnda kui, nii kui, nagu
sic-uti — " " " " "
sidus, sideris n. — tähestik; taevakeha, päike, kuu,
 planeet, täht
signifer, a, um — lippu kandev, märki kandev
signum, i n. — märk
Silenus, i m.
silentium, i n. — vaikimine, vaikus
sileo, silui, —, 2. — vaikima, wait olema
silva, ae f. — mets
silvester, tris, tre — metsa-, mets-
similis, e — sarnane
similiter — sarnaselt; samuti
Simonidis, ae m.
simplex — ühekordne, lihtne, liht-
simulacrum, i n. — sarnastus, kujutus, (maali-, kui
 ka raid-) kuju
simulo, 1. — sarnastama, kujutama, näitama
sine — ilma

singuli, ae, a — ühekaupa
sinister, a, e f. — pahem käsi
sinister, tra, trum — pahem (näit.: pahem käsi)
si quis — kui keegi
sitis, sitis f. — jänu
situs, a, um — paigutatud, lamav, olev
sive — ehk kui, ehk, või
socer, eri m. — naiseisa, meheisa
socia, ae f. — nais-seltsiline, lepinglane
societas, tatis f. — seltskond, selts
socius, a, um — lepingus olev, ühine
socius, i m. — seltsiline, lepinglane
Socrates, tris m.
sol, solis m. — päike
solemnis, e — iga aasta teatud ajal korduv pidu
solennis, e — „ „ „ „ „ „
Solo, onis m.
Solon, lonis m.
solum, i n. — maapind, maa; põrand
solus, a, um — üksi, üksi ainult
solvo, **solvi**, **solutum**, 3. — lahti siduma, lahti
päästma
somnio, 1. — und nägema
somnium, i n. — unenägu
somnus, i m. — uni
sonitus, us m. — helin, hää
sono, nui, nitum, 1. — helisema, häälitsema, laulma
sonus, i m. — hää, heli
soror, sororis f. — õde
sors, sortis f. — liisk, saatus
Sparta, ae f.
species, ei f. — vaade; väljanägemine, nähtus,
võimus
specto, 1. — vaatama, vaatlema
specus, us m. — koobas

spelunca, ae f. — koobas
spero, 1. — lootma, lootes ootama
spiritus, us m. — puhang, hingamine; vaim
splendeo, ndui, —, 2. — hiilgama
splendidus, a, um — hiilgav, tore
spes, ei f. — lootus, ootamine, lootmine
stabilitas, tatis f. — kindlus, liikumatus, muutmatus
stabulum, i n. — laut, tall
stadium, i n. — stadium (= 625 jalga)
stagnum, i n. — tiik
statim — otsekohe, sedamaid
statua, ae f. — raidkuju, mälestussammas
statuo, tui, tutum, 3. — paigutama, panema; mää-
 rama; otsustama
stella, ae f. — (taeva) täht
stirps, rpis f. — puu alumine osa, tüvi ühes juur-
 tega
sto, **steti**, **statum**, 1. — seisma
stola, ae f. — stola (pikk, lai naisterahva riie)
stolidus, a, um — rumal, mõistmatu, mõttetu
Stratonicus, i m.
stratum i n. — ase
strenuus, a, um — agar, südi, julge
stringo, nxi, ctum, 3. — kokku tõmbama; kokku
 pigistama; ära tõmbama; kokku pigistama;
 (mõõka) paljastama
studeo, dui, —, 2. — püüdma, õppima, arendama
studium, i n. — püüdmine, kalduvus, hool, arenda-
 mine, õppimine
stultitia, ae f. — rumalus
sturnus, i m. — kuldnokk
suavis, e — meeldiv, mõnus, armas, kena
subigo, **subegi**, **subactum**, 3. — ära võtma; sun-
 dima; alla heitma

submergo, rsi, rsum, 3. — alla (vette) laskma, põhja
 laskma
sub terra — maa all
suffragium, i n. — tahvlike hääletamiseks; hääli;
 hääleõigus
sui — (tema) oma
sum, fui, esse — olema
sumbucula, ae f. — särk
summus, a, um — kõige tähtsam
sumo, mpsi, mptum, 3. — võtma
supellex, supellecilis f. — majariistad
superbia, ae f. — uhkus, kõrkus
superbus, a, um — uhke, kõrk
supercilium, i n. — silma kulm, kulmu karvad
superi, orum m. — ülaltilma elanikud, taevalised,
 jumalad
supero, 1. — välja ulatama, üle ulatama, võitma
super saxis — üleval kaljudel, kividel
superstes, titis — üleelanud
supersum, superfui, superesse — üle jääma, alles
 olema
supplex, plicis — ärdasti paluv
supplico, 1. — paluma, ärdasti paluma
surdus, a, um — kurt
surgo, surrexi, surrectum, 3. — üles riputama
sus, suis c. — siga
Susa, orum n.
sustento, 1. — toetama, väljakannatama, alalhoid-
 ma, kinnipidama
sutor, oris, m. — kingsepp
suus, a, um — tema enese
syllaba, ae f. — silp
Syracusae, arum f.

T.

- tablinum**, i n. — töötuba
tabula, ae f. — tahvel
taceo, cui, citum, 2. — vaikima
tactus, us m. — kompamine
talis — niisugune
tam — nii, niisugusel mõõdul
tamen — siiski, kuid
tandem — viimaks
tango, tetigi, tactum, 3. — puudutama, puutuma
tanti — **quanti** — nii kallilt — kui kallilt
tantum — ainult
tantus, a, um — nii suur, niisugune
Tarquinius, i m.
Tarquinius Priscus, **Tarquinii Prisci** m.
Tarquinius Superbus m. — Tarkvinius Uhke
Tartara, orum n. — maanala riik, Tartar
Tartarus, i m. — " " "
taurus, i m. härg
tectum, i n. — lagi, katus
tecum = **cum te**
tegimentus, i m. — tekk, kate
tego, **texi**, **tectum**, 3. — katma
Tellus, i m.
tellus, **telluris** f. — maa (kui maailma keskpunkt)
telum, i n. — pääletungimise sõjariistad: mõök, piik,
 nool jne.
temperantia, ae f. — mõõdukas
tempestas, tatis f. — halb ilm, torm
templum, i n. — tempel
tempus, poris n. — aeg
tempus, poris n. — meelekoht
tendicula, ae f. — linnupael, silmus
teneo, nui, ntum, 2. — hoidma, oma käes hoidma

tener, era, erum — õrn, pehme
 tentatio, onis f. — järel proovimine, kiusamine, kiusatus
 tento, 1. — katsuma, puudutama, püüdma, proovima
 tentorium, i n. — telk
 tepidus, a, um — soe
 tepor, poris m. — soojus
 tergum, i n. — selg
 terra, ae f. — maa
 terreo, rui, ritum, 2. — kohutama, hirmutama
 terrestes, tris, tre — maa-
 terror, oris m. — hirm, kartus, hirmutis
 tertia pars — üks kolmandik ($\frac{1}{3}$)
 tertius, a, um — kolmas
 tetrao, onis m. — teder, mõtus
 testa, ae f. — põletatud savi; asi mis sellest on tehtud
 testis, is c. — tunnistaja
 testula, ae f. — põletatud savist nõu külg; põlet. savist tahvel
 testularum suffragium — ostrakism
 Teutoburgiensis, e
 Thebae, arum f.
 Theodorus, i m.
 thesaurus, i m. — varanduse hoiukoht, rahahauk; varandus
 Theseus, i m.
 Thracia, ae f.
 Thracius, a, um
 Thyrrhenus, a, um
 tigris, gri c. — tiiger
 tigris, gridis c. — „
 tilia, ae f. — pärn
 timeo, mui, —, 2. — kartma

timesco, cui, —, 3. — ehmatama, kohkuma, kartma
timidus, a, um — kartlik, arg
timor, moris m. — kartus, hirm
tintinnabulum, i n. — kelluke
toga, ae f. — tooga (roomlaste päälmine riie)
tolero, 1. — kandma, kannatama
tollo, sustuli, sublatum, 3. — üles tõstma, ära heitma
tonitruum, i n. — müristamine
tono, 1. — müristama
totus, a, um — kõik, terve
tracto, 1. — vedama, töötama, uurima, arutama,
 õppima
trado, didi, ditum, 3. — üle andma, edasi andma
traho, traxi, tractum, 3. — vedama, tassima
tranquillo, 1. — vaigistama, värskeks tegema
tranquillus, a, um — vaikne
trecenti, ae, a — 300
trediecim — 13
tres, tres, tria — 3
tres partes — kolm neljandikku ($\frac{3}{4}$)
tres quintae — kolm viiendikku ($\frac{3}{5}$)
tribuo, bui, butum, 3. — jagama, andma
tribus, bus f. — (Rooma rahva jaotusosade nime-
 tus)
tridens, dentis m. — kolmeharuline hark
triginta — 30
triplex — kolmekordne
tiremis, e — kolme (rea) mõlaline
tiremis, mis f. — mõlaline laev
tristis, e — kurb
tristitia, ae f. — kurbus
triumphalis, e — triumf
triumpho, 1. — võidupüha pidama, pidulikult sisse
 sõitma, pidulikult sõitma Rooma (pärast
 võidusaamist)

triumphus, i m. — võidupüha, võidupidu, triumf
triumvir, i m. — kolmeliikmelise nõukogu liige
triumviratus, us m. — kolmikvalitsus, triumviraat
troglodyta, ae m. — koopaelanik

Troia, ae f.

Troiani, orum m.

tu — sina

tum — siis

tunica, ae f. — tuunika (alumine riie roomlastel)

turbo, l. — segi ajama

turma, ae f. — salk

turpe — inetult, jälgilt, alatult, häbistavalt

turpis, e — inetu, jälk, alatu, häbistav

turpiter — inetult, jälgilt, alatult

turris, turris f. — torn

tussis, tussis f. — köha

tutela, ae f. — kaitse

tutus, a, um — hädaohutu

tuus, a, um — sinu-oma, enese

tyrannus, i m. — türann.

U.

uber, uberis — viljakandja, viljakas, rohke, rikkalik

ubi — mis? kus

ubique — kus ka mitte, igalpool

Ulixes, xis m.

ullus, a, um — mõnesugune, mingi

ulmus, i f. — jalakas (künnap.)

ulterior, us — sealne, sealpool olev

ultimus, a, um — kõige kaugem, äärmine, viimane

ulula, ae f. — öökull

umbra, ae f. — vari; surnu vari

umbrosus, a, um — varjukas, varjurikas

una — üheskoos, ühes

unda, ae f. — laine

unde — kust, millepärast
undecim — 11
undecimus, a, um — 11-nes
undevicesimus, a, um — 19-nes
un-de-viginti — 19
undique — igast küljest, igalt poolt
unguis, unguis m. — küüs
universi, ae, a — kõik ühes
universum, i (n.) — maailm
universus, a, um — kõik, kõik üleüldse
unus, a, um — üks
unus et viginti — 21
urbs, urbîs f. — suurlinn, (vahest) Rooma
urna, ae f — veenõu
ursa, ae f. — emakaru
ursus, i m. — isakaru
usque — vahetpidamata, alati
usque-ad — vahetpidamata kuni, otsekohe kuni
usus, us m. — tarvitamine, tarvitus, komme
ut — kuidas? kuidas, nagu; et, ehk küll, nõnda et
ut fama est — nagu räägitakse
uti (ut)-ita — nagu-nõnda
utilis, e — kasulik
utor, **usus sum**, **uti** 3. — tarvitama, kasutama
utrum-an — kas või? kas või
uva, ae f. — kobar, viinamarja kobar
uxor, **uxoris** f. — naine.

V.

vacca, ae f. — lehm
vagor, **vagatus sum**, **vagari**, 1. — uitama
valde — väga
vale! — hääd tervist! (ole terve)
valeo, lui, litum, 2. — terve olema
valete! — hääd tervist! (olge terved)

validus, a, um — terve, tugev, kõva
valles, vallis f. — org
vallis, vallis f. — „
vanitas, tatis f. — tühjus = edevus, auahnsus
varius, a, um — mitmevärviline, kirju, mitmekesine
Varus, i m.
vas, vasis n. — nõu, riist
vasto, 1. — laastama, hävitama
vastus, a, um — lage, tühi
vates, tis c. — ettekuulutaja (v. § 52, p. 1. A. H. õpper.)
vehemens, mentis — äge
veho, **vexi**, **vectum**, 3. — kandma, vedama
vel — ehk, või
velox, **velocis** — nobe, tuline, kärmas
velum, i n. — puri, purjeriie; kate
vel-ut — nagu
vel-uti — „
vel-vel — kas-ehk
venatio, onis f. — jaht, küttimine
venator, toris m. — kütt
venatrix, tricis f. — kütt (naister.)
vendo, didi, ditum, 3. — müüma
venenum, i n. — kihvt, kihvitud jook
veniens, entis — tulev, tulija
venio, **veni**, **ventum**, 4. — tulema, ilmuma
venter, tris m. — kõht
ventus, i m. — tuul
Venus, neris f.
ver, veris n. — kevad
verber, beris n. — löök
verbum, i n. — sõna
verbum — ajasõna
vere — kevadel (abl.)
vere — tõesti

vermis, vermis m. — tõuk
 vero — aga
 vero — tegelikult
 versus, us m. — rida, salm
 vertex, tics m. — päalagi
 verto, ti, sum, 3. — pöörama, ümber pöörama
 verum, i n. — tõde
 verus, a, um — tõeline, tõe-
 vespera, ae f. — õhtu
 vesper, peri m. — „
 vesper, pris m. — „
 vespertilio, onis m. — nahkhiir
 Vesta, ae f. — vestaneitsi
 Vestalis, lis f. — „
 vestem ponere — riideid seljast võtma
 vester, tra, trum — teie oma, teie enese
 vestibulum, i n. — ukseesine
 vestigium, i n. — nälgi
 vestio, 4. — riietama, katma
 vestrum — teie sääl, teist
 Vesuvius, i m.
 veteres, rum m. — vanad, vanaaja inimesed,
 -rahvad
 veteribus temporibus — vanal ajal
 vetus, veteris — iganenud, vana (v. § 65. A. H.
 õpper.)
 via, ae f. — tänav, tee
 viceni — 20
 vicesimus (vigesimus) — 20-nes
 vicesimus primus — 21-ne
 vicesimus secundus — 22-ne
 vices centena milia — 2.000.000
 vicina, ae f. — naaber
 vicinus, i m. — „
 vicissitudo, dinis f. — vaheldus, muudatus

vicissitudini noxius — muutlik
vicus, i m. — küla, alev
victor, oris m. — võitja
victoria, ae f. — võit
victrix, tricis f. — naisvõitja
video, vidi, visum, 2. — nägema
vigil, **vigilis** — ärkvel olev, valvav
viginti — 20
viginti duo — 22
viginti unus — 21
villa, ae f. — suvemaja, mõis, talu-villa
vinco, **vici**, **victum**, 3. — võitma
vinculum, i n. — side, nõör, köidik
vinum, i n. — viin
vir, viri m. — mees (täiskasvanud)
vireo, rui, —, 3. — haljendama
viresco, rui, —, 3. — haljaks minema
virgo, ginis f. — neiu
viridis, e — roheline, haljas
viritim — mees-mehelt; kõik, kui üks
virtus, tutis f. — mehisus, voores
virus, viri n. — kihvt, mürk
vis, (vis) f. — jõud
visito, 1. — vaatamas käima, vaatama
visus, us m. — nägemine
vita, vitae f. — elu
vita dura — karm elu
vitis, vitis f. — viinapuu = viinapuu oks
vitium, i n. — rike, eksitus, patt
vito, 1. — kõrvale hoidma
vitula, ae f. — vasikas
vitulus, i m. — „
vitupero, 1. — hukka mõistma
vivo, **vixi**, **victum**, 3. — elama
vobiscum = **cum vobis**

vocativus — (kääne, enamalt jaolt nimetava sarnane hüüdsõna)

voco, 1. — hüüdma, kutsuma

volo, **volui**, **velle**, 1. — tahtma, soovima

volucer, **cris**, **cre** — lendav

volucris, **cris f.** — lind (iga tiibadega loom)

voluntarius, **a**, **um** — vabatahtlik

voluntas, **tatis f.** — tahe, tahtmine

voluptas, **tatis f.** — lõbu

volvo, **volvi**, **volutum**, 3. — ümber veeretama, ümber keerutama, ümber ajama

vos — teie

vox, **vocis f.** — hääl; sõna; ütelus

Vulcanus, **i m.**

vulgus, **vulgi n.** — rumal, harimata rahvas; rahvahulk

vulnero, 1. — haavama

vulpes, **vulpis f.** — rebane

vultus, **us m.** — nägu; näoline.

X.

Xerxes, **is m.**

Z.

Zama, **ae f.**

Zenobia, **ae f.**

zona, **ae f.** — vöö

zonula, **ae f.** — vöökene.

